

TRIBUNA

ABONAMENTUL
 Pe un an . 28 Cor.
 Pe un sem. . 14 "
 Pe o lună . 2.40 "
 Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.
 Telefon pentru oraș și comitat 502.

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Deák Ferenc Nr. 20.
 INSERȚIUNILE
 se primesc la administrație.
 Mulțămite publice și Loc
 deschis costă fiecare șir
 20 fileri.
 Manuscripte nu să inapo-
 iază.

La goană după învățători...

În ședința de Marti a Camerei dl ministru de instrucție a prezentat un raport despre disciplinarea învățătorilor dela școlile confesionale și comunale pentru neglijarea propunerii limbii maghiare și pentru atitudine „ostilă statului”. E un moment foarte important acesta în viața școlară a țării noastre, între altele și din motivul că, după cât știm noi, astfel de rapoarte nu s'au mai prezentat până acum niciodată Camerei. El e un făt al legii lui Apponyi și are menirea să înfățișeze o icoană despre ceea ce e în stare să facă această lege, ale cărei victime s'au făcută nici până azi n'au eșit toate la veală.

Raportul din chestiune spune că în anul 1910 s'au ivit în țara întreagă 48 de cazuri disciplinare de natura minoră. Dintre acești învățători 18 au fost dela școli comunale, 5 romano-catolice, 47 greco-cat., 72 greco-or., 5 wangelice și 1 unitară.

Între naționalități, Românii au fost cei cari au dat cel mai mare contingent de cazuri. După comitate, în alături au fost 28 de cazuri, în alături 24, în alături 21 și alături 11. Singurele patru comitate românești au avut deci 84 de cazuri.

Approape toate cercetările disciplinare au fost puse la cale de către comisiile administrative comitatense, la propunerea inspectorilor regești de școale.

Dintre cei 148 de învățători pârșiți de către acești inspectori numai 38 de inși au fost pedepsiți de dl ministru în vre-o formă oare care (admoniție, pedeapsă în bani, pensionare sau amovare din post), — restul de 110 au fost absolvați.

Să ne oprim puțin la aceste cazuri cari implică o serie de stări foarte interesante pentru caracterizarea politicii școlare din țara noastră.

Inspectorii unguri din părțile românești, oameni cari în cele mai multe cazuri nu cunosc nici dezvoltarea culturii noastre, nici firea noastră și nici limba noastră — și oameni cari au față de noi a priori o antipatie pronunțată, — acești inspectori raportează comisiilor administrative că o sută și mai bine de învățători români nu propun destul de multă limba maghiară, sau și dacă propun, nu toarnă destul spirit patriotic în sufletele elevilor, sau că manifestă tendințe „anti-patriotice”. Comisiile administrative încunoștințează despre aceste cazuri pe dl ministru, care cere ca autoritățile bisericești școlare să iee în cercetare disciplinară pe contravenienți. Se face această cercetare disciplinară în modul convenit și se constată că numai a patra parte din cazurile denunțate sunt în adevăr delict discipli-

nare (?), — restul de $\frac{3}{4}$ nu-s decât denunțări neîntemeiate. Ce înseamnă aceasta? Că inspectorii școlari sunt în majoritatea absolută a cazurilor niște denuncianți răutăcioși, cari afirmă lucruri, cari la cercetare nu se pot dovedi. Trei sferturi din denunțările inspectorilor sunt minciuni, cari numai pedagogia oficială a țării noastre ar ști, cum se pot împăca cu principiile educației morale, de cari ar trebui, credem noi, să fie seama și acei hiperzeleși jandarmi rurali ai școlilor, cari sunt inspectorii. În alte țări, astfel de inspectori ar fi expuși batjocurii cetățenilor, cărora numai scârbă le aduc.

Din întâmplare cunoaștem însă și un număr destul de mare de cazuri când învățătorii au fost pedepsiți sub pretextul că nu propun limba maghiară în măsură convenită și că n'au sentimente patriotice. Unele din ele sunt probe de adevărat vandalism asiatic.

Am înregistrat în mai multe rânduri astfel de cazuri și credem că n'am fi comis nici un act de tradare, dacă am fi cerut ca unul dintre puținii noștri deputați să facă o interpelare în Cameră în chestia bașbuzucii acestora desonorante. Am scris de mai multe ori despre stările din comitatul Făgărașului sub acest raport, comitat care are doi reprezentanți români în parlament, dar se vede că vestile alarmante pe cari

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Viața mea...

Viața mea-i o temniță murdară
 Și sufletu-mi un rob de viață-aleasă
 El scrie 'ncet cu un condei de sânge
 Stând aplecat pe a durerii masă.

O lampă slabă pâlpâie de-asupra-i
 Și-și tremură 'mprejur melancolia,
 Dar o fantomă neagră dă s'o stingă,
 O groaznică fantomă : Nebunia.

Și 'n umbră într'un colț ascuns pândește
 Un demon cu făptura lui nătângă,
 Rînjind cu un pumnal mi-arată-o groapă
 Și-un cap de mort ridică 'n mâna stângă.

A. Cotruș.

Studii de literatură franceză.

— Foiță originală a »Tribunii« —

De Constanța Oprea *).

— Rodogune de Corneille. —

„Ceia ce disprețuim în operele noastre, nu-i totdeauna demn de disprețuit”, zice Emil Faguet într'unul din adâncile sale articole. Se pare că și reciproca e adevărată: ceia ce preferim mai mult printre operele noastre, nu e tot ce-am făcut noi mai bun. E un sentiment ce se vede și la părinții cu numeroși copii. Toată dragostea se îndreaptă, nu asupra cenusereșei care își va face singură drumul glorioș prin lume, ci asupra copiilor cari au mai multă nevoie de apărare.

Rodogune este piesa pe care Corneille o îndrăgea mai mult, dintre operele sale. Deși nu e la înălțimea vre uneia din cele 4 capo d'opere: Cid, Horace, Cinna, Polyeucte, totuși analiza ei este cu deosebire însemnată din două puncte de vedere: prin nouitatea concep-

*) Noua noastră colaboratoare dela care am obținut articolul de față, a mai colaborat în țară la »Sămănătorul« sub numele de Astra cu câteva »Impresii din Jurnalul unei studente«. Criticul »Vieții Românești« din Iași care de multe ori e un fin observator și descoperitor al talentelor noi ce apar așa de rar prin noianul de publicații, a întâlnit cu elogiul cuvinte impresiile Astei, asupra d-lui T. Maiorescu ca fiind printre rarele articole demne de atenție »din tot ce s'a scris de admiratorii distinsului profesor la sărbătorirea sa».

ției dramatice ce-a pus-o într'însa, (și știm că un autor fie el și genial e mai interesant când mijloacele lui tehnice și de inspirație nu se repetă); și al doilea prin limita ce o marchează în evoluțiunea lui, față de operele ulterioare în care după cum vom vedea, talentul lui decade brusc.

În toate cele patru capo d'opere ale sale, Corneille pune în relief acelaș caracter principal: *voința*, care înlătură toate obstacolele pentru a-și ajunge scopul: un scop generos, eroic, o putere fără șovăire. Pană aci, patima e învinsă de voință sub înboldul fie al unui sentiment nobil, fie al unei concepții morale.

În Rodogune, vom vedea aceeaș fermă voință, călăuzită și afirmată însă de rațiune falsă, vițioasă; scopul nu mai e generos și nobil, ci e un scop pervers. — Pe când în *Cidul* patima se împotrivesc voinței, și e punctul de pornire al conflictului intern, în Rodogune patima și voința Cleopatrei nu sunt în conflict ci merg *pari passu*; afirmă și legitimează scopul către care tind.

Subiectul e istoric, luat din Appian Alexandrin, acțiunea se petrece în Asia.

Nicanor, regele Siriei, într'un războiu împotriva Partilor, este învins și luat prizonier. — Răspândindu-se zvonul că Nicanor a murit, Cleopatra se mărită cu fratele acestuia, Antiochus, care pleacă și el împotriva Partilor, unde după mai multe victorii, urmează o situație de nesiguranță, înfrângerea, prinderea lui, și în sfârșit sinuciderea de teama sclaviei.

După moartea lui Antiochus, se aude, că Nicanor trăiește și că se va însura de astă-

le-am dat noi erau de o importanță cu mult prea mică, decât ca cutare laborios autor de broșuri să creadă că o intervenire la locurile competente s'ar impune. Dar să nu-i facem nedreptate acestui cavaleresc dușman de principii al nostru! El nu face decât ceea ce îi impune principiul solidarității — cu „Românul“, care zice că „comitetul“ n'are nici în clin nici în mănecă cu școlile, cari sunt ale consistoriilor. El are să facă — politică!

Am spus, deci, că unele din cazurile când învățătorii au fost pedepsiți au fost de o nedreptate strigătoare la cer. În Nr. 67 al ziarului nostru am citat un caz de o cutezanță oarbă, când un învățător din cercul dlui Vaida a fost pedepsit pentru neglijarea limbei maghiare, aducându-se ca motive agravante aceea că „a folyó évi (1910) május hó 2-án a községhen a román nemzetiségi képviselőjelölt fogadtatásán megjelent és a fogadtatáson a magyar nyelv tanítása és a magyar nemzet ellen elhangzott beszédek, valamint a tiltott jelvények (román nemzetiszintű szalag) használata ellen nem tiltakozott, a mi azt a látszatot kelti, hogy az illető tanító bensőleg maga is egyetért a hazafiatlan irányzattal s a magyar nyelv tanítását és a hazafias magyar szellem gondozását éppen ezen benső érzelme miatt hanyagolta el“. Să nu uităm că acest învățător era abia de vr'o trei luni în școala respectivă, unde „s'a constatat“ (prin faimosul Szabó Elemér!) că n'a propus destulă limbă ungurească!

Am mai putea înșira destule alte cazuri, ca d. e. acela din Arad al dlui D. Popovici, acela din Zernești al dlui P. Dan, acela al dlui I. Tăuțian din Lupșa, al dlui Seb. Ceapa din Armpoita și a. despre cari am scris în zia-

rul nostru la timpul său, cari toate au fost cazuri trase de păr, în cari învățătorii n'au fost pedepsiți pentru „negligența“ lor sau pentru sentimentele lor „ostile statului“, ci pentru cinstitele lor sentimente românești. Inspectorii au introdus în școală cea mai condamabilă politică, pe care în numele dreptății, cerem ca guvernul să o elimineze din lăcașurile umile și nepretențioase ale culturii, unde nu are ce căuta și unde numai stricăciune poate cauza. Totodată rugăm pe domnii deputați ai noștri ca să se facă ecoul durerilor școalelor noastre și ale învățătorilor noștri înhăitați de răufăcea inspectorilor și să aducă la cunoștința parlamentului și a întregii țări felul în adevăr lipsit și de cel mai elementar simț patriotic, cu care inspectorii urmăresc pe dascălii noștri pentru că nu fac imposibilul posibil și pentru că au sentimentele pe cari trebuie să le aibă.

Din Hălmagiu primim următoarea telegramă:

Infierăm calomniile aduse „Tribunei“.

Teodor Bodea, Traian Mager, Gheorghiu, Costina, Arsenie Leuca, Nicolau Sirca, Pavel Hărduț, Alex. Teaha, Romul Hărduț, Valeriu Vușdea, Ioan Coroi, Petru Mager, Adam Dragoș, preoți și învățători.

Contestarea alegerii dela Orăștie. Curtea de apel din Cluj, care a fost însărcinată de Curtea de Casație cu cercetarea la Orăștie în urma protestului dat de Români contra păcătoasei alegeri de deputat, — a numit judecător pe *Ujvárosy Miklós*, care va veni la Orăștie cătră sfârșitul acestei luni și va începe ascultarea numeroșilor martori.

Ascultarea va avea loc în cancelariile judecătorești de ocol din Orăștie.

dată cu Rodogune prințesa Partilor, în chiar regatul lui. — Cleopatra îl omoară, — iar pe Rodogune o ține prizonieră, căci dacă ar fi omorît-o și-ar fi atras ura Partilor, care s'ar fi deslănțuit furioasă asupra ei, tocmai când nu era pregătită s'o întâmpine.

Amândoi copiii Cleopatrei iubesc pe Rodogune și se învoiesc ca acela să domnească și să se însoare cu Rodogune, care va fi mai vârstnic. În ziua însă în care trebuia să aile care e mai mare, Cleopatra le spune că tronul va fi al aceluia care va omorî pe Rodogune.

Rodogune le promite că aceluia dintre ei îi va da sufletul și mâna ei, care va răzbuna moartea tatălui lor.

Cleopatra văzând însă că fiii ei sânt incapabili de o asemenea faptă, omoară pe Seleucus, și pregătește otrava care o va da celui-lalt fiu și Rodogunei, în ziua nunței lor. Dar în minutul în care trebuia să ia otrava, ei prind de veste moartei lui Seleucus și Rodogune silește pe Cleopatra să bea otrava pregătită lor. — Cleopatra moare de propria ei mână.

Să urmărim evoluția și caracterul personajilor atât în ciocnirea lor, cât și în activitatea lor izolată.

Încă dela început, din vorbire Laonice care povestește războaiele Siriei și atitudinea Cleopatrei, — această din urmă ne apare cu un caracter violent un suflet ambițios și gelos.

Semnul răutății ei, reese chiar din faptul că după moartea bărbatului ei Nicanor, cu toate că-și satisfăcuse ambiția ținând pe Rodogune prizonieră, — ea tot o brutalizează.

Vicleană, — ea ascunde vârsta copiilor pentru a profita mai târziu și a întinde o cursă. În actul al II-lea, furia și gelozia ei crește când vede că amândoi copiii iubesc pe Rodogune; ea nu-și poate satisface ambiția, nu-i poate face instrumentele ei; aceiași ființă, îi ese în cale, veșnică dușmană. Văzându-și dar speranțele înșelate și interesele pierdute, ia hotărârea fermă, să-și omoare atât copiii cât și pe Rodogune. — Caracterul ei e ascendent, căci pe când la început a omorît pe Nicanor într'un acces de furie după cum singură spune:

Semblable à ces voeux dans l'orage formés
Qu'efface un prompt oubli quand les flots
sont calmés

(Asemenea dorinței, în vreme de furtună,
Ce repede se uită când valurile-s calme)

la sfârșit judecă și hotărăște cu indiferență moartea copiilor săi. În actul al IV-lea printr'o supremă sforțare, caută să-și câștige din nou puterea pierdută, să strice frățeasca dragoste dintre Antiochus și Seleucus, despărțindu-i prin gelozie. În sfârșit în actul al V-lea furia cu care caută să se desvinovățească merge crescând insultând când pe unul când pe cel-lalt fiu al său după bănuiala împrejurărilor. Corneille a voit să zugrăvească un caracter, — și de oare ce, caracterul este o dispoziție naturală a sufletului, el se va manifesta mai bine în contact cu realitatea; de aceea dramaturgul ne va înfățișa pe Cleopatra întânind la fiecare pas o rezistență pe care va căuta s'o învingă; iar la sfârșit, când voința ei nu mai poate lucra înainte, ea își deslăn-

— „Ca pregătire pentru această ascultare — scrie „Libertatea“, — căpitanul de po Baksay dela Orăștie, e într'o zi la Berlin, tr'alta la Sibot, în alta aiurea, adunând la pe unii alții, pe cari îi muștrăluște ca spună...

Vom urmări ascultarea și vom arăta pe care în ce chip a răspuns, — ca să-l știe satul de a fost măcar aci, în fața judecării cinstit ori mișel“.

Ministrul României la Berna. Din Berna rești ni-se telegrafiază că dl Nicolae Căciuzino, secretar general al ministerului externe, a fost numit ministru plenipotențiar al României pe lângă republica Sviterei.

Umbra lui Bánffy.

Prigonită de blestemul atâtor timpuri ale ferocității ei, umbra lui Bánffy a fost izgonită de pe malurile Sibiului și dârzul luntraș al valurilor mării n'a voit s'o treacă în Infern. Ea merge acum și va rătăci încă multă vreme fără repaus în lumea deșertă a cărei incarnațiune a fost umbra lui Bánffy se așterne acum și pe paginile ziarelor șovine și chină de priveliștea păcatelor ce-a sădit în viață, ea trebuie să le ispășească sbuciumări și remușcări fără îndurare.

„Budapesti Hirlap“ în numărul de ieri are inspirația nenorocită să ofere întreagă priveliștea acestor activități prodigioase, fără să bânțuie la torturile ce umbra descătușată a omului trebuie să le îndure văzându-și de-acolo unde dreptatea și adevărul etern stăpânesc. Bánffy — spunea H. — a fost cel mai fanatic discipolul cel mai ilustru al lui Gábor Tisza. El a înființat faimosul

școala de război, blestemând în ultima vreme copiii. Ca să înțelegem mai bine, n'aveți să urmărim monologele Cleopatrei vom vedea din ele, nu expresia unui suflet neliniștit, din ce în ce mai sbuciumat, rătăcit, împins inconștient spre acțiune și suferință, și sufletul lui Machbeth din Shakespeare instinctele triumfă, asupra reflecției și îl face să-și piardă echilibrul, — ci e o bestie de moartea bărbatului și a copiilor săi, nici o părere de rău, cu cel mai mare rece; e fără conștiință morală.

Rodogune, e generoasă și blândă. Ea a suferit prea mult, și acest trecut de război dureros, i-a clarificat conștiința despre sufletul oamenilor, și mai ales despre sufletul ei. Ea a suferit atât de mult, încât n'a mai întâmpinat; de aceea se ferește de ea veșnică opoziție între oarbă încredere și neîncredere care nu cunoaște pe Cleopatra, și sufletul bănuitor al Rodogunei.

În actul al III-lea când Laonice va să spună planurile Cleopatrei, Rodogune dădăruită de atâtea piedici ce i-se opun, se arată în amorul propriu și în mândria-i de femeie, și în propria-i viață, — ia singura pe care i-o poruncește o astrel de imortalitate — răsunarea logodnicului care murdărește tru dânsa; nu trebuie să uităm că se arată acțiuni care nu caracterizează omul în ci timpul și împrejurările în care se arată, ci sântem în Asia, într'o vreme zugrăvită istorie ca una din cele mai sângeroase.

binet negru. El a zdrobit lupta politică a națiunilor nemaghiare și cu deosebire pe cea a Românilor. El a înăbușit agitația noastră memorandistă. El a creiat legea despre unificarea numelor de localități. El a făcut cele mai nelegiuite alegeri parlamentare. El a fost spaima Românilor, grogorița care îngrozea până și pe copii. El a încălcat domeniul de drepturi ale Croaților. Și el, toată viața lui, a fost călăuzit de singurul gând de-a violenta, de-a ultragia și de-a urmări drepturile și mândria compatrioților săi de altă limbă. Nimenea ca el n'a înțeles să facă e politică atât de intolerantă, să strivească c'o mână de fier orice tendințe de înaintare în drepturi, bunăstare și cultură a națiunilor nemaghiare. Și nimenea n'a fost o individualitate mai simetrică șovină decum a fost el, precum nimenea n'a fost un ostaș mai pornit al acelei migrodenii care se chiamă ideea de stat național-maghiar și care plutește și va pluti veșnic în apele morții ale politicii ungurești.

Și umbra lui Bánffy văzând, de-colo unde ochiul sufletească e luminat de raza veșnicului adevăr, oglinda această a păcatelor sale fanatice, oarbe și zadarnice, ea se va cutremura înfiortată de groaznică rătăcire în care a fost în viață. Va înțelege că drumul pe care stăruia, nu era drumul prosperării naționale, ci *drumul morții naționale*. Va înțelege că ținta lui a fost o țintă nebună și că orice silințe pe-a atinge această țintă sapă numai adâncirea unui groaznic abiz, care este abizul urei neamurilor prigonite. El va înțelege, mai presus de toate, că legea nemiloasă a sorții împinge c'o mână sigură toate acele cături șubrede ce se chiamă supremație, cultură ungurească, etc. etc. — pe fundul acestui abiz cutropitor.

unde răsunarea era o urmare firească a crimei de mai înainte.

Corneille arată în cele trei scene din actul III-lea toată lupta ei sufletească până să ajungă la hotărârea răsunării. — La început medită, deliberează, cere sprijinul Laonice, lui Oronte; rămasă singură își reamintește trecutul și cere să o lumineze, să o îndrepteze, și transformarea care se face în ea e de neînălțat. — Propune celor doi frați să omoare pe Cleopatra; dar după această propunere, căută remușcare o cuprinde, câtă groază că vreunul din casă a putut să o asculte. Ce diferență între felul ei de a îmboldi la crimă și felul Cleopatrei! E aceeași diferență ca între sufletele lor.

Pe când Cleopatra e turbată de mânie că nu-și poate îndeplini gândul, Rodogune e furtivă când vede că prinții nu o ascultă, și chiar ea mărturisește lui Antiochus că l'ar fi urât dacă ar fi ascultat-o; cererea ei putea fi dreptă, dar refuzul lui e tot atât de drept, dar dreptatea primită din mâna lui ar fi fost o crimă. Caracterul Rodogunei, ca al întregii piese e ascendent. — La început bănuiala, pe urmă luptă sufletească, rezistențele succesive, ezitarea, îmboldul crimei, păreri de rău, în sfârșit energia cu care se desvinovățește în

Testamentul politic al lui Bánffy.

În numărul de azi, Sâmbătă, al ziarului vienenez „Reichspost“ va apare un articol sensationabil din peana directorului ziarului Dr. Funder. Articolul conține testamentul politic al baronului Bánffy. Testamentul l'a primit dl Funder chiar dela Bánffy, cu destinația să fie publicat îndată după moartea lui. Nu cunoaștem încă comentariul de care va fi însoțit din partea ziarului acest testament, suntem însă siguri că va combate ereziile politice cuprinse în el.

De altfel în testament baronul Bánffy se adresează opiniei politice din Austria, pe care o conjură să recunoască poporul unguresc din Ungaria drept singura garanție solidă pentru existența a însași monarhiei. Bánffy spune în testament că salvarea maghiarizmului o va aduce votul universal. Votul universal va trebui înfăptuit de către rege fără parlament, după ce parlamentul actual nu e pornit să-l facă. Actualul parlament e parlamentul oligarhiei, a factorului deci care a zădărnicit o apropiere sinceră între rege și „națiune“.

Bánffy lasă apoi cu limbă de moarte și dorința ca „naționalitățile“ să fie împăciuite cu ajutorul unei *administrații centralizate*. Centralizată administrația Ungurii nu trebuie să se mai teamă de naționalități.

Vedem că baronul Bánffy a rămas fidel până'n cea din urmă clipă a vieții sale ideilor de cari a fost robit în viață.

Situația politică.

— *Lupta pentru votul universal. Proiectele militare.* —

Campania pentru votul universal se întetește mereu. Adunările publice organizate de iuștiști și socialiști găsesc un răsunet tot mai viu și în parlament. Iuștiștii sânt hotărâți să ducă, lupta mai ales în cameră, până 'n pânzele albe, iar socialiștii se vor îngriji la rândul lor ca ciocnirile din ca-

ultimul act, acuzând și ea la rândul ei pe Cleopatra.

Rodogune ne pare unul din caracterele cele mai adâncite ale pieselor lui Corneille, și care se aseamnă cu caracterul Chimenei din *Cidul*.

Pe când în celelalte piese, Corneille n'a zugrăvit nici odată un sentiment compus din două sentimente contrarii din a căror luptă să se nască neliniștea, nesiguranta în fața datoriei, șovăirea voinței pentru unul din cele două sentimente, ci a zugrăvit forța și voința eroului care dela început până la sfârșit merge spre scop fără șovăire; așa în Horace Polyeucte; (chiar Cinna la început urește pe August, iar în urmă îl iubește fără ca aceasta trecere să se fi făcut cu vre-o luptă sufletească, căci patima lor e un principiu, o idee, cum e și patima Cleopatrei); în Rodogune și Chimene din potrivă vedem ciocnindu-se sentimente contrarii. — De câte ori Chimene voește să-și răsbune pe Rodrigue, dragostea pentru el o reține, tot așa și Rodogune când vrea să-și răsbune pe Cleopatra, dragostea pentru Antiochus o oprește, de aci șovăirea, lupta între ceea ce *trebuia și ceea ce voia* să săvârșească, — și inconștientul irezistibil care-i poruncește o altă cale.

Sufletele celor doi frați legați între ei prin

meră să se repercuteze cât mai puternic nu numai în capitală ci și în țara întreagă.

Aseară au avut loc în Budapesta adunări socialiste în toate cartierile și ostașii lui Marx au luat hotărâri iusuflețite pentru o luptă neimpăctă, dată cu suma mijloacelor de propagandă. În curând adunări la fel se vor organiza în toate orașele din țară și aliații își vor da toate silințele pentru ca curentul votului universal să ajungă stăpânitor în politică.

În cameră ce-a dintâi ciocnire mai aprinsă se va da la discuția proiectelor militare. Iuștiștii par a fi favorizați de-un noroc neașteptat, după aderenții lui Kossuth-Apponyi au hotărât și ei să ducă o luptă serioasă împotriva proiectelor. Partidul lui Kossuth va organiza chiar cursuri speciale în acest scop, pentru o mai bună orientare a singuraticilor deputați și va încerca să opereze unitar cu celelalte partide din opoziție.

Dar svonul atâtor pregătiri stăruitoare e numai muzica unui viitor, din punct de vedere al politicii militante destul de îndepărtat încă, după ce discuția proiectelor militare va întârzia până către mijlocul lunii Iulie. Discuția bugetară mai făgăduiește încă vre-o câteva săptămâni de »activitate constituțională«; iar proiectul despre »apropriațiune«, care va trebui să urmeze îndată după buget, va reclama fără îndoială și el vre-o câteva săptămâni din »vreame țării«. Mai e apoi proiectul de indemnitate, acesta însă — după cum asigură ziarele opoziției — va fi votat într'o singură ședință, pentru că »părinții patriei« vor să producă în fața țării aparența unei atitudini serioase.

În decursul celor vre-o două luni cât mai reclamă proiectul bugetar și cel despre apropiatiune, nu e deci cu neputință ca spiritul răsboinic al opoziției să se mai potolească, dacă nu în tabăra lui Justh, în cea a lui Kossuth și Apponyi — după

o așa de ideală prietenie încât la început semănau ca două lacrimi izvorite din aceeași durere, devin prin contactul cu realitatea din ce în ce mai deosebite.

Seleucus care iubea pe Rodogune cu mai multă patimă, — când aude propunerea ei și a Cleopatrei, se deslipește de amândouă desnădăduit; Antiochus care avea pentru Rodogune o patimă mai puțin înflăcărată dar mai adâncă, luptă împotriva dorințelor ei făcând-o să înțeleagă că răsunarea ce i-o cere ea, atrage după sine pierderea amândoror.

În act. V avem desăvârșirea caracterului lui Antiochus în scena când neștiind pe cine să bănuiască de crimă vrea să se sinucidă. Laonice are un caracter onest, cam incoherent; aci e cu Cleopatra, aci cu Rodogune, — fără ca să fie cu totul devotată uneia. — Ea ajută numai să clarifice și să înainteze acțiunea.

Ceeace admirăm în desăvârșirea acestei drame e contrastul între ura de moarte dintre Rodogune și Cleopatra, și legătura strânsă, dragostea ideală dintre Antiochus și Seleucus, același contrast ca între virtute și viciu, între ideal și realitate.

Corneille spune în „examenul“ său asupra Rodogunei că e piesa care-i place mai mult, pentru că e mai originală. În adevăr, subiectul așa cum ni-l relatează istoria, e mult mai

DAJKOVITS E.

Atelier de fotografii artistice,
— — **de primul rang.** — —
ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după fotografii vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas

toate semnele. Conte Kluen-Héderváry, care s'a dovedit un prea iscusit psiholog politic va găsi antidotul potrivit pentruca să-i tempereze pe reacționarii 48-iști. S'a văzut și până acuma de repețite-ori că între aderenții lui Kossuth și manechinii guvernului teama de orice curent democratic a putut să stabilească o dulce armonie de principii.

Cu toate acestea lupta ce se va da împotriva proiectelor militare va fi una din cele mai aprige din câte s'au dat în camera ungară, dată fiind forța elementară a necesității votului universal, forță care se va alia cu toți luptătorii sinceri ai democratizării Ungariei.

Proiectele militare vor avea o soartă tot atât de puțin trandafirică și în parlamentul Austriei. Ziarele creștin-sociale, în special «Reichspost» agită cu multă stăruință primejdia ce se ascunde în aceste proiecte. Și opinia publică a Austriei pare azi mai convinsă de primejdia ce amenință, grație slăbiciunii guvernului Bienert, unitatea monarhiei. Toate partidele fac pregătiri ca să zădărnicească adoptarea proiectelor și noi mai avem încă o palidă speranță, că aceea ce n'a putut să împiedice slăbiciunea națiunilor nemaghiare din Ungaria să izbutască a o îndepărta conștiința politică a Austriei, redeșteptată în clipa supremă.

Regele Carol și veteranii din Dobrogea.

Maiestatea Sa Regele Carol al României a adresat d-lui Petre P. Carp, președintele consiliului de miniștri și ministru al finanțelor, următoarea scrisoare:

Scumpul Meu președinte al Consiliului,

Intorcându-Mă din frumoasa călătorie pe Dunăre și la Constanța, în care M'am putut convinge de însemnatele lucrări desavârșite pentru propășirea comerțului nostru dunărean și maritim, cu deosebită plăcere țin a vă arăta mulțumirea Mea, a Reginei și a Familiei Mele.

simplu și mai rațional. Cleopatra omoară pe bărbatul ei în momentul în care credea că va fi omorâtă; această crimă care era un act de apărare, aduce după sine o altă crimă, cu acelaș caracter, — moartea primului copil al lui Nicanor pe care îl bănuia că vrea să răzbune pe tatăl lui. Al treilea asasinat era să fie săvârșit tot din cauza fricii că va fi omorât, dar Seleucus care avea și el această frică, îi ia înainte.

Corneille ar fi putut face o piesă adâncă și tragică dacă ar fi urmărit în sufletul personajilor sentimentul oribil dar omenesc; frica de asasinat. Corneille însă schimbă subiectul pentru a căuta efecte dramatice în complicații contradicționare: face pe doi frații gemeni să iubească pe Rodogune, etc., atâtea „coups de théâtre“ care micșorează valoarea piesei.

Apoi această Cleopatră e mai mult o schemă abstractă personificând ura fără slăbiciune, fără iertare, a cărei patimă e monotonă, rece și calculată: ea nu este impulsia vie, inconștientă, neînfrântă; nu e o rătăcire dusă de forțele oarbe ale unui suflet sălbatec și exaltat; ea e un tip intelectual care își are în rațiune, în calcul, tot resortul acțiunii; ea nu regretă nimic fiindcă e *idee nu instinct*. Dacă însă Corneille n'ar fi ajuns prin zugrăvirea Cleopatrei la un tip abstract care să generalizeze o anumită idee, atunci figura ei ar fi fost mai reușită, căci Cleopatra ne-ar fi apărut ca o ființă formată în mod fatal într'un mediu despot și sângeros.

Cu toate acestea e singura piesă în care se

Foarte mișcați am fost de primirea așa de călduroasă ce am întâmpinat în tot cursul acestei călătorii, care Mi-a dat prilejul a Mă pătrunde și mai bine de nevoile locuitorilor acestei regiuni.

Printre numeroasele petițiuni ce Mi-s'au înmănat, acele ale sătenilor și cu deosebire ale veteranilor războiului pentru neatarnare, Mi-au învederat că mai ales față de acești din urmă, administrația ar fi putut da o urmare mai grabnică legitamelor lor plângeri.

În alăturare, vă remit un număr de 177 petiții ale acestor veterani, cu rugămintea călduroasă de a le cerceta cât mai conștient și a căuta, pe cât va fi cu putința noastră, mijloace de satisfacere, spre a arăta astfel recunoștința Patriei către acei cari au luptat voinicește pentru dobândirea neatarnării.

Deplin încredințat că împărtășiți aceste sentimente, vă reînnoesc, scumpul Meu Președinte al Consiliului, asigurarea afecțiunii Mele.

Carol.

București, 10 Mai 1911.

Broșura d-lui Vaida.

— Ce spune „Libertatea“ —

„Mangra, Tisza și Tribuna“ este titlul unei broșuri de 128 pagini scrisă de dl deputat Dr. Alex. Vaida Voevod, în contra »Tribunei« dela Arad, prin care se nizuiește a arăta, că Mangra și politica sa, ar fi și doar acum în oarecare apropiere de ziarul »Tribuna« prin unele din persoanele ce stau la conducerea numitului ziar.

Bine înțeles »Tribuna« protestează cu o indignare mare contra noului atac *ce-i vine ca din senin și pe neașteptate* dela o mână atât de tare ca a dlui deputat Vaida.

Credem că broșura nu mult mai dregă, nici nu mai strică din stările de groaznice răsturnări sufletești și de pustiiri jalnice ce s'au înstăpânit pe cele mai bune inimi românești pe urma hărțuiei foarte lipsite de tact și de bună chibzuială superioară ce s'a dat între militanții comitetului național și grupa de politici și scriitori din jurul »Tribunei«. Broșura nici nu mai aduce material nou în discuție, — doar că face slujba pe care o faci aruncând încă o oală de oleu pe un foc ce era în apunere! Și câtă lipsă era de apunerea

mai vede ici și colo sclipind geniul lui Corneille din vremile lui bune. Celelate ale lui, ca Theodore, Heraclius, sunt o succesiune de efecte și complicații căutate, fără ca să găsești un caracter o situație, firească.

În Andromède, — legendă greacă, în *Theodora*, creștina martirizată — cu atâtea peripecii imposibile — în Heraclius, confuziunea unui tată care moare fără a afla cine a fost copilul și cine dușmanul lui; confuzia unei prințese care nu poate ști cine e fratele și cine iubitul ei, — atâtea efecte și situații false! sentimentele și acțiunea numai sunt gradate. — Toată piesa deși se desfășoară în timp, e descriptivă, statică, înfățișând numai *un moment*. Așa Pulcheria dela început și până la sfârșit asvârle blestemele sale asupra lui Phocas dela început și până la sfârșit își caută copilul; în astfel de situație nu mai e posibil o analiză psihologică a unui caracter; ele nu sunt de cât piese de intrigă cu situații senzaționale care nu te pot impresiona de cât prin o curiozitate atâțătoare făcându-te să aștepti cu nerăbdare incidentul care va descurca totul.

Mijloacele la cari recurge un mare autor, când seva inspirației lui a secăt, ne luminează și mai mult procesele autorilor de duzină, cari sunt numai meșteri, dar n'au avut și nu vor avea nici odată talent. Și aceasta nu numai în dramă dar și în poezie, și în roman sau în novelă.

Când schema unei opere de artă a isvorit din inspirație pură, e de obicei foarte simplă în tratare, complexitatea ei sufletească nu

lui, chiar acum când voim iar să ne războim cu — adevărații dușmani!

Chiar și ziarul »Drapelul«, un strașnic batant contra »Tribunei«, își încheie noțiunea care vestește ieșirea de sub tipar a broșurii Vaida, zicând:

»Să nădăjduim, că elucidând această chestia, va înceta războiul ziaristic care are atât de mult publicul cetitor cinslit!«

Putem nădăjdui? Bine ar fi. Dar noi această nădejde n'o mai avem. Căci »Tribunei« spun că nu se stămpără până vor nimici. Iar fiindcă așa ceva merge greu tot, putem nădăjdui că grețoasa hartă să se țină ani de zile! Și fiecare parte să se zădărească zi de zi cu țrane noi și țcu cununa de lauree li-o pusese munca națională trecută, pe care unora și altora, tot mai zdrănjuită, tot mai răcă!...

Scrisori din București.

Conferința d-lui Dr. Istrati la Academia Română. — Urme dela vechii Voevozi Maghiari români.

București, 26 Mai 1911.

După cum se știe, în sărbătorile Paștelor grup de profesori și bărbați de știință din Arad au făcut o excursiune în Macedonia sub conducerea d-lui Dr. Istrati. Escursionistii s'au întors cu cele mai frumoase impresii dela Aromâni. În ședința de ieri a Academiei Române d. Dr. Istrati a făcut o interesantă comunicare asupra celor văzute la frații dela Pind.

Vorbind despre călaturii din Regat, cari vizitat în decursul anilor țara vitejilor ce aminteste pe Dimitrie Bolintineanu, care pe 1865 a fost în Macedonia. Acesta n'a scris nimic despre referințele etnografice de acolo. Ne a lăsat o singură bucată literară cu suflul dat din viața Aromânilor.

Călătorii în Macedonia au mai făcut Pătrărlăgeanu, Ion Nenișescu, Teodor Burada, Ghelea, Erbeceanu, Metropolitul Ghenadie și tualul Metropolit Primat. Toți aceștia au dat interesante lămuriri asupra poporului aromân și ținuturilor locuite de el. Conferențiarul aminteste cu laudă studiul apărut în limba germană al lui Victor Lazar, trece apoi la povestirea celor văzute în recenta călătorie.

rezidă în complexitatea mijloacelor tehnice în topirea elementelor osebite ale simțului creatoare, asemeni topirii celor 7 culori ale curcubeului ascunse în lumina solară.

Și sufletul autorului care nu poate topi el însuși și reda în mod unitar elemente complexe ale unui sentiment din care a scos nit opera de artă, ne dă numai sfărâmate incoherente ale unei lumi văzute printr'un dat ochi multiplu; e o *diplopie* artistică, o maladie a inspirației.

Și atunci pentru a masca sărăcia naivă a inspirației, poetul va grămădi nuanțele, maturgul va înmulți storiile, pictorul va înmulți nuanța culorilor etc. doar, doar, prin împănarea noutății de tehnică va smulge atenția și ar trebui să fie fixată numai prin noutatea spirăției unui suflet nou și viguros în frumosului.

Dr. Traian Gergutia

specialist în morhuri femeiești, fost asistent la clinica de femei din Timișoara și la clinica de femei »Charité« din Berlin,

și-a reînceput iarăși praxa medicală în Băile Buziaș (Buziaşfürdő).

Escursioniștii din Regat au mers pe Dunăre până la Belgrad, admirând frumusețile celor două țărmuri de-alungul cărora sunt numai sate românești. Din cele văzute în Sârbia, și-a format convingerea că un pod nou construit peste Dunăre la Orșia, ar aduce imense servicii comerțului românesc.

Cultura strămoșilor este foarte dezvoltată la Sârbi. Muzeul din Belgrad este foarte bogat și călătorii se pot bucura de bine îngrijit.

Între altele obiecte din vechime, excursioniștii au admirat două vechi steaguri românești, păstrate acolo, în muzeul străin. Pe unul este scris cu litere cirilice Io Mihail Voevod, deci un steag al marelui Mihail Viteazu. Este deci unul dintre puținele steaguri păstrate de la cel mai viteaz între domnii români din trecut. Academia ar trebui să se intereseze cum au ajuns la Belgrad acele steaguri? În urma unei înfrângerii, sau a unei biruințe a oștii române? Sau au ajuns acolo de la vre-un boer, care s'ar fi refugiat de groaza tiraniei unor domnitori răi, cari au urmat după Mihail?

Dela Belgrad excursioniștii au trecut la Orșia, unde se hirotoniseau vechii episcopi ai Românilor. În această localitate sunt câteva hrsoave vechi, păstrate pe la biserici, cari ar trebui cercetate și cari probabil conțin lucruri de valoare cu privire la istoria noastră națională.

Solul Macedoniei este muntos. Drumul parcurs de excursioniștii noștri a fost odinioară teatrul unor lupte cu mari urmări în istoria popoarelor balcanice. Poporul aromân este un popor muncitor. Se ocupă mai mult cu negoțul, decât a făcut ca sub raportul proprietății bulgării să-i întrecă pe aromâni. Tot acestei cauze este de a se atribui faptul că o mulțime de aromâni au emigrat și emigrează încă. Mulți dintre ei plecați au interpretări rentabile în diferitele țări, Franța, Italia, Austria și în unele state din America.

Ca ceva important pentru evenimentele, de ieri sunt animați frații dela Pind, conferențiarul amintește că în fiecare casă se găsesc portretele avaranilor români și ale principilor moștenitori. În culorile naționale se văpșesc chiar și pe zilele de Paști.

În ce privește situația politică a Aromânilor, opiniile lor sunt îndreptate spre România și Turcia modernă. Dela aceste două state își așteaptă mântuirea. D. Dr. Istrate povestește o scenă plină de duioșie. Pe când excursioniștii coborau dela munte spre Perlepe, în cale au întâlnit un păstor fărșerot, care i-a întâmpinat cu cuvintele:

— Îngrijiiți și de noi, căci altfel suntem pierduți cu totul!

Prima școală românească în Macedonia a fost înființată la 1865 de Dimitrie Atanasescu. Analfabeteji sunt în număr relativ mic. Căci acei Aromâni, cari n'au învățat școală românească, au învățat grecească sau bulgărească.

Macedonenii, aceia cari se ocupă cu agricultura, sunt plugari iscusiți. Ei au o răbdare și o stăruință uimitoare, când este vorba de a face productiv ori ce sol. Oameni de-o rară putere de inteligență, ei se disting între toate neamurile, cari locuiesc aceste ținuturi. În timpul din urmă din mijlocul lor au eșit oameni ca d. Pericle Papanagi, menit să reprezinte Macedonia în Academia Română, apoi profesorul Murnu, botanistul Dimonie, care a studiat flora Macedoniei și ale cărui studii sunt atâtea de apreciate de învățații străini.

Cum cultura străină i-a smuls pe mulți din mijlocul neamului lor, cei mai de seamă scriitori ai literaturii neogrece sunt de origine aromâni. În istoria Bulgariei și a Serbiei întâlnim atâtea nume de eroi români, cari au luptat pentru literatura acestor două state. Dar aceia, cari amenință mai mult pe Români cu desnaționalizarea sunt Grecii, cari prin ajutorul școlii și al bise-

ricii au reușit să infiltreze în sufletele multora dintre aromâni sentimente grecești. Așa numiții grecomanii sunt victimele culturii străine. Ei sunt astăzi cei mai aprigi propagandiști ai elenismului și dușmanii fraților lor.

La exemplul acesta ar trebui să se gândească lumea și la noi în Ardeal, unde se declară trădător aceia, cari luptă pentru întărirea culturii naționale. Instrăinat prin cultură, să nu ne prindă mirarea dacă mulți cari azi fac pe grozavi, mâne vor face propaganda ideilor străine.

Pentru ridicarea Aromânilor, este nevoie să se rezolve cât mai iute chestia bisericii lor naționale. Episcopatul românesc trebuie înființat cu voia sau fără voia patriarhului din Constantinopol. Un proverb aromânesc zice: Soarele răsare și fără să cânte cocoșul. Deci lumina se poate revărsa la frații macedoneni și fără cântecul de înviere al patriarhului.

Glas de român în Cameră.

În ședința de azi a Camerei și-a ridicat glasul împotriva bugetului ministerului de culte deputatul dela Baia-Criș *Vasile Damian*, pentru a arăta parțialitatea cu care procedează toate guvernele ungurești față de școlile naționalităților.

Pentru a-i răspunde, a luat cuvântul fostul ministru de culte — de tristă memorie — Apponyi care, apărându-și legea școlară, a făcut declarația cinică că *la o lege lucrul principal e ca ea să fie socotită ca bună de către națiunea ungurească!* Adică nu dreptatea trebuie să fie izvorul legilor, ci interesele „națiunii“.

Asupra ședinței vom mai reveni. Azi dăm următorul raport telefonic:

Se știa încă de ieri că azi are să vorbească la bugetul ministerului cultelor, părintele deputat *V. Damian*. Prin urmare se prevedea — după vechiul tipic — o totală lipsă de interes față de începutul ședinței. Cu toate acestea la orele 10:20 vice-președintele *Návay* a putut deschide ședința, fiind prezenți vr'o 60 de deputați.

Dintre reprezentanții noștri lipsiau trei, — fiind de față numai cei interesați direct pentru ziua de azi: *Dr. St. C. Pop* și *V. Damian*. Între trădătorii veșnici guvernamentali se vedea dodoloțul Șeghescu, întinzându-și gura larg a zâmbet, purtându-și chipul patrat pela gazetarii unguri corioași, sau grăbind — chemat de-un gest — la colegul său cel tot atât de celebru în *herostratism*: la Mangra.

Ci-că va vorbi și contele Apponyi — deci galeriile se umplură repede. Românii sânt puțini: e timpul colocviilor și al subscrierii *indexelor*. În schimb sosesc ungurii ardeleni, cari au luat parte la înmormântarea lui Bánffy. E bine să audă și ei cuvintele unui român în cameră, ca să fie obișnuți a asculta apoi — acasă — cu mai multă răbdare pe membrii români ai congregațiilor județene.

Președintele cetește actele sosite, cere împuternicirea camerei pentru a lua dispoziții relativ la alegerea unui deputat în locul lui

Bánffy, mai torăie ceva, și deodată răsună vocea mâniaoasă a dlui *Dr. Ștefan D. Pop*:

— Onorată cameră!

Ce-i asta? Alesul Șiriei, înainte de a intra în ordinea de zi, muștră pe guvernantul Szülő Géza, pentru o întrerupere obraznică. S'a întâmplat adevărat următorul lucru: *Dr. Șt. C. Pop*, în cuvântarea sa la bugetul ministerului agriculturii, a înfierat volnicile și ilegalitățile ce săvârșesc subprefecții, mai ales în părțile muntene. Atunci a întrerupt Szülő, strigând:

— Nu calomnia corpul funcționarilor statului!

Dl *Pop* prezintă acum dovezile, respinge cu indignare epitetul de „calomniator“, și pretinde ca, în viitor, să nu mai fie bănuți vorbitorii naționaliști.

Szülő însă — de ce-i el patriot? — răspunde: iredențiștii români au două scopuri. Unul: să discrediteze, în ochii țărănimii, pe slujbașii unguri, — celalalt: să strice bunul nume al țării în streinătate.

Dl *Dr. St. C. Pop* respinge și noile învinuiri — tot atât de nedrepte, ca și cele de mai înainte, — dar mai păcătoase, fiindcă vin din partea unui recidivist. La sfârșitul acestui duel oratoric, i-a strigat dlui *Pop* deputatul *Heinrich Béla*:

— *Sanda mézáros!* (Măcelar sașiu, chior — adevărat: om care una spune și alta gândeste).

Curând după aceea începe părintele *Damian*. Rar, liniștit, după câteva fraze generale trece la amănunte, arătând cu cifre o parte mare a nedreptăților pe cari le aduce împotriva noastră și bugetul acesta. După câteva date statistice și după câteva fapte, urmează morala: precepte culturale, pe cari ministrul cultelor n'ar trebui să le scape din vedere.

Cuvântarea părintelui *Damian* a durat până la 12 și un sfert.

După dl *Damian* a luat cuvântul sasul *Rudolf Brantsch*, care constată că starea școlilor noastre populare în multe privințe e foarte tristă. Oratorul încheie cu declarația că — primește bugetul.

După pauză a luat cuvântul contele *Apponyi*, care polemizează cu dl *Damian* declarând că nu admite că în școlile populare instrucția nu se poate face decât în limba maternă a elevilor! Recunoaște, însă, că e bine dacă învățătorii cunosc limba maternă a elevilor. Câtă vreme a fost ministru, n'a îngăduit ca la vre-o școală nemaghiară să fie numit învățător care să nu cunoască limba maternă a elevilor.

Dl *Damian* a spus că legea mea școlară e o lege nenorocită. Declarația asta nu mă emoționează pentru că lucrul de căpetenie e *ca națiunea maghiară să socotiască legea aceasta ca bună!*

În cea ce privește ministerul cultelor, toate partidele ungurești, de orice nuanță ar fi ele, trebuie să aibă aceleași vederi.

Apponyi a terminat făcând apologia literaturii, culturii și artei *maghiare*.

La sfârșitul ședinței *Barcsay Andor* a interpelat în chestia suspendării vicișpanului comitatului Hunedorii.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de fabricanți de **Székely și Réti** mobile în **Marosvásárhely** lipsă la: **Székely și Réti** mobile în **Piața Széchenyi-tér 47.**

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat

Inmormântarea lui C. I. Stoicescu.

București, 13|26 Mai.

Joi la orele 2 după amiază s'a făcut înmormântarea lui C. I. Stoicescu.

La locuința defunctului din strada Batiște, No. 6, numeroase persoane s'au înscris în registre și a lăsat cărți de condoleanță îndureratei familii.

Slujba religioasă a fost oficiată de I. P. S. Sa Mitropolitul Primat și P. S. S. Episcopul Buzăului, înconjurați de un cler numeros.

După terminarea serviciului divin, Ion Brătianu a ținut următoarea cuvântare:

„In numele partidului Național-Liberal exprim adâncă noastră durere la mormântul lui C. I. Stoicescu care, în timp de 30 ani i-a înclinat inteligența talentul și energia sa. Intrat în luptele politice după proclamarea Regatului în marea epocă de reorganizare internă a statului nostru el se distinse repede în viața parlamentară prin sinceritatea și neșovăirea convingerilor sale, dobândind astfel repede un loc în rândurile dintâi ale tineretului de atunci.

Munca și inteligența sa fi asigură în curând un loc de fruntaș în sfaturile noastre.

Vrednic și neobosit atât când răspunderile de guvern i-se impuneau, cât și în luptele de opoziție, el era iubit și stimat de colegii săi cari găseau totdeauna în el un tovarăș plin de avânt și de devotament pentru munca comună.

Stoicescu lasă un gol mare în partidul nostru care avea nevoie de capitalul experienței sale, de talentul cuvântului său, de energia acțiunii sale.

Cu durerea adâncă ce ne-o lasă pierderea sa, îi păstrăm cu recunoștință, neștearsă amintirea roadelor bogate ale activității sale.

Fie ca în durerea obștească să afle o mângâiere jalnică sa soție și scumpul său frate.

Iar fiii săi să afle în numele ce le lasă Stoicescu un sprijin și un îndemn pentru întreaga luptă a vieții.

Dl P. S. Radianu a vorbit în numele societății centrale agricole.

După ce a făcut o lungă biografie a decedatului, d-sa a insistat îndeosebi asupra activității ce a desfășurat în domeniul agriculturii ca ministru de domenii și ca președinte al societății centrale agricole.

În aceste calități a făcut adevărate acte de bun administrator dând agriculturii o mare dezvoltare.

Ca președinte al soc. centrale agricole, a dat acestei societăți o impulsie din cele mai mari.

A terminat exprimând regretul pentru moartea înainte de vreme și că amintirea va fi veșnică între toți agricultorii noștri.

După aceste cuvântări, sicriul cu corpul neînsuflețit al regretatului fost ministru, a fost ridicat de pe catafalca și depus pe carul funebru în sunetele marșului funebru cântat de muzica militară.

În fața carului funebru a vorbit dl Colonel Handoca din Ploiești, în numele bătrânilor liberali din Prahova. D-sa a relevat meritele lui C. I. Stoicescu, amintind de cuvintele măgulitoare ale lui I. C. Brătianu când Prahovenii l-au trimis în 1883 pentru prima oară pe Stoicescu în parlament.

Increderea pe care marele Brătianu a pus-o în tânărul Stoicescu a fost pe deplin răsplătită. El a ajuns în curând, mulțumită inteligenței și muncii lui, la situațiuni înalte, aducând mari servicii statului.

Ca membru al partidului național-liberal, Stoicescu a fost cel mai statornic al principiilor acestui partid până la sfârșitul vieții sale.

El și-a sacrificat viața pentru ca să dea viață partidului liberal.

După ce, în numele bătrânilor liberali din Prahova a depus o lacrimă pe coșciug, dl Handoca a terminat spunând că dacă generațiile actuale n'au fost recunoscătoare cel pu-

țin generațiile viitoare să fie animate de acest nobil simțământ.

Terminându-se discursurile carul funebru s'a pus în mișcare.

Cortegiul era deschis de doi călăreți, după care urmau numeroase coroane purtate pe brațe; apoi un car încărcat cu coroane, decorațiile defunctului, preoți și corul funebru pierdut într'un noian de flori.

În urma carului se afla cei doi fii ai defunctului, fratele său, membrii familiei mai mulți conservatori prahoveni și întreaga asistență.

Onorurile militare erau date de un batalion de infanterie, o baterie de artilerie și un escadron de cavalerie, cu muzică și drapel, toate depuse sub comanda domnului colonel Mihail.

Cortegiul funebru a parcurs din strada Batiștei, strada I. C. Brătianu, b-dul Academiei, calea Victoriei, Carol. În fața Palatului de Justiție, s'a oprit și dl D. Comșa, membru al baroului, a ținut o cuvântare, punând în relief meritele necontestate ca avocat ale defunctului, arătând pierderea grea pe care o încearcă baroul prin pierderea lui C. I. Stoicescu, care l'a ilustrat ani de-arândul.

Cortegiul funebru a parcurs apoi strada Șerban-Vodă până la cimitirul Bellu, unde la orele 5 s'a făcut înhumarea în cavoul familiei.

Din străinătate.

Sfârșitul revoluției din Mexic. O telegramă din Mexico, capitala republicii, anunță că Porfirio Diaz, președintele republicii, și-a dat definitiv demisia și Joi după amiază la orele 5 a încetat de-a mai fi președinte.

Deodată cu președintele Diaz și-a dat demisia și guvernul. *Camera deputaților a luat la cunoștință demisiile.* În scrisoarea în care își anunță demisia, Diaz declară că nu știe să fi săvârșit nimic ce ar fi îndreptățit răscocala și se retrage numai ca să pună capăt vărsărilor de sânge.

Revoluția din Mexic a luat deci în cele din urmă sfârșit.

S'au anunțat în atâtea rânduri armistiții și angajamente, încât ne vine greu să credem că pacea s'a restabilit.

Generalul Madeiro, șeful răsculaților, era dispus să pună capăt războiului civil; dar partizanii săi complicau în mod straniu situația, continuând luptele chiar în clipele când se negocia pacea. În cele din urmă însă s'a izbutit o înțelegere: președintele Diaz se retrage, iar d. dela Barra, care a fost multă vreme ministrul Mexicului la Bruxelles, va ocupa provizoriu președinția republicii, având ca principal sfătuitor pe generalul Madeiro. Mai târziu se va proceda la o nouă alegere, care să prezinte toate garanțiile de sinceritate.

Această înțelegere e de natură a împăca toate spiritele, iar retragerea lui Diaz, care e bolnav și bătrân face războiul civil inutil. În adevăr, revoluționarii cereau retragerea președintelui. Ori, obținând aceasta, ei nu mai au motiv de continuare a luptelor.

În definitiv, revoluționarii au avut o reușită deplină. Guvernul a trebuit să cedeze pe toată linia.

Poporul mexican e foarte fericit că războiul civil a putut lua capăt în așa fel, căci dacă continua Statele Unite ar fi intervenit, ceea ce nu putea conveni nici guvernului și nici revoluționarilor.

E de sperat că guvernul provizoriu de sub direcția lui dela Barra va ști să repare relele cauzate de un așa de lung război civil.

Inmormântarea ministrului de război Berteaux. Ieri a avut loc la Chatou înmormântarea ministrului de răz-

boi francez Berteaux. Cadavrul a fost transportat dela Paris la Chatou, la nașterii ministrului. La prohodul a fost în palatul ministerului de război, sistat întregul corp diplomatic, senatorii, deputații, reprezentanții țării, streine și un imens public. Au vorbit președintele senatului și președintele camerei iar în numele guvernului a vorbit Perrier Antonie. Toți au marcat iubirea de patrie a defunctului. Cosciugul a fost tras în pânză neagră. Asistenții au petrecut apoi la gară carul funebru unde au defilat înaintea cosciugului.

Portofoliul ministerului de război a fost primit de ministrul președinte l-a oferit mandantului corpului VI de armată generalului Goiron. Goiron a primit portofoliul.

Adaus la corespondența ocazională:

— O excursiune școlară. —

La expresă dorință a dlui Dr. O. Ghilă, inspectorul general al învățământului și rectorul școlar din arhidieceză, reviu asupra corespondenței mele ocazionale publicată în nr. 97 și 98 ai „Tribunei“ sub titlul: „O excursiune școlară“, întregindu-o cu câteva informații asupra cheltuielilor avute, ca astfel dnu învățătorii, văzând că într'adevăr cheltuielile împreunate cu astfel de excursiuni nu sunt mari, să primească mai mult îndemn pentru organizarea de excursiuni școlare mai mult.

În înțelesul ordinului ministrului de educație nr. 67,016 din 24 Sept. 1893, pe lângă suma de înputernicire dat de scaunul școlar școlar comitetul parohial, elevii școalelor publice au dreptul la excursiuni de studiu pe căile ferate ungare împărtășesc de 50 procente reducere, iar se dovedește, că între excursioniști sunt copii săraci, tot după 10 elevi unul călătorește gratis.

Folosindu-ne de acest favor, călătorim la Sibiu Ocna etc. ne-a costat cam 115 cor. iar celelalte cheltuieli mărunte, inevitabile astfel de ocaziuni, vre-o 15 cor., deci în total pentru 23 persoane.

Deodată, suma aceasta, s'ar fi adunată cu greu dela elevi, mai ales fiind la noi prejurările materiale foarte nefavorabile, aceia am recurs la alte mijloace și am reușit.

Elevii excursioniști, aproape toți, folosesc corul bisericesc de copii în trei voci, pe care îl instruez deja de 8 ani, premenind anul trecut corul cu elevi noi în locul celor care au plecat școală. Aceștia de multe ori se simțeau greunați prin faptul, când ei trebuiau să participe în școală, sau în biserică, alții se jucau afară; dar totdeauna i-am încurajat pe altele și cu aceia, că biserica le va da ceea ce merită.

Biserica noastră fiind săracă, n'am avut nici eu, nici ei nimic. Noi aranjaserăm în tot anul câte o petrecere populară pentru ca să nu-mi calc cuvântul dat de mine. Căștigul (curat dela trei petreceri) pe care l-am dat cu aceiași elevi, în sumă de 66 cor. a fost folosit pentru excursiune, iar cu restul de 130 cor. au contribuit elevii, adunând „crițărește“ în decursul anului școlar. Greutățile materiale au fost învinse pe măsura că părinții le-au dat bucurii și de buzunar.

în felul acesta, prin aranjarea de petreceri populare cu elevii, sunt încredințat, că în orice comună s'ar putea strânge banii necesari pentru astfel de excursiuni și pe lângă aceia s'ar avea și câștigul moral, ce rezultă din producțiile elevilor. Eu prin aceste producții am atins trei lucruri bune: a) câștigul moral și material din petrecerile aranjate, b) pregătirea elevilor la corul bisericesc, c) expresiunea cu toate ale sale.

Codlea, 26 Maiu n.

I. Pascu,
învățător.

INFORMAȚII.

ARAD, 27 Maiu n. 1911.

— Donațiuni: Pentru sporirea fondului de zidire a școlii de fete, au donat Reuniunii femeilor române din Arad și provincie:

1. Dl *Petru Suciu* din P. o hârtie de moare, realizată cu *Cor. 197*.

2. Banca „*Nădlăcana*“ din Nădlac, realizată cu *Cor. 100*.

— Noi mine de aur în comitatul Bradului. În hotarul comunei Sârbi, cercul Blănișului s'a dat peste un bogat teren de aur, pe care l-a și luat deja în exploatare o societate engleză. Noua mină prin cantitatea aurului, este superioară celei dela Brad, având productivitatea de 80—90 gr. de aur de 10—15 grame a minei din Brad.

— Z. Bârsan la Brașov. Citim în „Gazeta“: Un grup de tineri români din Brașov s'a dat la concursul artiștilor noștri iubiți d-na Z. Bârsan două reprezentații în sala teatrului dela Reduță în zilele Rusaliilor. Se va prezenta „*Vinturătorii Mărilor*“ dramă în 3 acte de Jean Richepin, un cap de operă al literaturii franceze, piesă care a avut succes mare pe toate scenele mari ale lumii. A doua reprezentație va fi o comedie în 3 acte „*Răsăritul*“ o piesă foarte hazlie, la care se va prezenta admirabil. Publicul nostru, sântem siguri, că va primi cu bucurie această veste și va lua parte cu mic, cu mare, la aceste sărbători artistice.

— Procesul Cuza—Socor. Se știe că în procesul Cuza-Socor, Curtea nu s'a expert pe dl N. Xenopol, care s'a prezentat Joi înaintea Curții cu jurați din Iași.

Acum se telegrafiază din Iași că în urma scrisoarei primite din partea dlui N. Xenopol, care declară că nu poate accepta însărcinarea ce i-sa dat, Curtea, în urma mai multor discuții numite pe dl *C. Dobrogeanu-Gherea* expert în acest proces.

Dl A. C. Cuza, nemulțumit de hotărârea Curții, a înaintat președintelui contestație contra numirii dlui Dobrogeanu-Gherea ca expert.

Contestația are următorul cuprins:

De președinte,
Văzând că prin decizia d-voastră ați numit pe dl Dobrogeanu-Gherea

în procesul de calomnie prin presă ce am intentat dlui Socor pentru broșura sa „O rușine universitară, plagiatul dlui A. C. Cuza“, apărută în editura revistei „*Facla*“ din București, vă declar prin aceasta că cer să binevoiți a recuza pe dl Dobrogeanu-Gherea pe motiv că procesul acesta s'a dovedit a fi o înșcenare jidovească împotriva mea, iar dl C. Dobrogeanu-Gherea este în realitate, — după numele său adevărat Solomon Solomonovici Katz, — jidan din Charkov, și în această calitate cred că nu prezintă garanții suficiente de imparțialitate în cauză, ci mai degrabă din contra.

A. C. Cuza.

— Adunare pentru votul universal. Deputatul Barcsay a organizat ieri o mare adunare populară în cercul său, Deva, cu care ocazie și-a ținut darea de seamă. A participat la adunare deputații, contele Mihai Eszterházy și Ioan Justh. Ordinea de zi a fost ocupată de singurul obiect, reforma legii electorale. S'a insistat din partea oratorilor asupra necesității introducerii votului universal, care va apropia toate clasele și neamurile din Ungaria, spre binele și înaintarea acestei țări.

— Locuitorii comitatului Hunedoarei. După cea mai nouă numărătoare, comitatul Hunedoarei are azi 386.000 locuitori, față de 310.000 câți avea acum 10 ani. Deci un spor de 14 la sută, adevărat bun.

Orașele sunt: Deva cu 8700 locuitori, Orăștia cu 7337, Hunedoara cu 4640, Hațegul cu 3169.

Avem însă comune cari au mai mulți locuitori ca cel mai mare oraș din comitat, anume comuna Petroșeni are azi 12.857 locuitori, Petrila 9100, Lupeni 8660 — căci băile de cărbuni au atras multime mare de lucrători.

— Manifestația studenților italieni din Viena. Delegația studenților italieni din Viena s'a prezentat ieri la rectorul universității, și i-a adus la cunoștință, că studenții italieni au hotărât începerea agitației pentru facultatea italiană. Delegația a mai spus că manifestațiile nu se îndreaptă în contra universității sau în contra vreunei națiuni, ci pur și simplu au menirea, urgita înființării facultății italiene în Triest promisă de guvern.

Delegația a părăsit apoi universitatea. Cam la 200 de studenți italieni sau adunat înaintea ministerului, lucrărilor publice unde au manifestat în contra guvernului. Poliția a deținut 12 studenți. Fiind somați la împrăștiere studenții s'au retras cântând cântece naționale.

— Moștenitorul Rudolf și coroana Boemiei. Consiliul provincial din Praga a hotărât ca coroana Boemiei, ereditată dela regele Vențel, să fie expusă spre vedere publică în Veitdom. Coroana se află în camera de lângă cripta regelui Vențel, împreună cu celelalte insignii regale. Cu acest prilej s'a publicat o reminiscență din viața moștenitorului decedat, Rudolf, căruia regele i-a dat voie să viziteze cripta și coroana. Rudolf, însoțit de protono-

tarul papal monsignore Horák, care se află și acum în viață, a scoborit în criptă și ajungând înaintea coroanei, spre teama tuturora a ridicat coroana și și-a așezat-o zimbând pe cap. Cazul acesta a fost ținut în taină, dar acum după 40 de ani s'a adus în publicitate.

— Statua lui Heine. E cunoscută averșiunea poporului german față de poetul Heine, care a satirizat în mod așa de crud în scrierile sale Germania pe timpul șederii la Paris. Adoratorii lui au încercat de mult să ridice o statuă acestui cântăreț al iubirii, dar cererea lor a fost refuzată de toate orașele. După cum se anunță din Frankfurt a/M. consiliul comunal de acolo a înțevintat după lungi desbateri, cererea de a se ridica pe teritoriul orașului, monument poetului evreu Heine. Banii necesari fiind colectați, statua va împodobi nu peste mult orașul Frankfurt.

— Incendiu mare în Japonia. O telegramă din Petersburg anunță, că pe insula japoneză Yeddo, bântuie un grozav incendiu, pe un teritoriu de peste sute de mii km. pătrați. Mai multe orașe și păduri sunt în flăcări.

— Morții noștri. *Gheorghe Borcea*, notar pensionat, în Viștea-inferioară, a repausat la 24 Maiu n. în vârstă de 60 de ani.

— Văduva Matilda Budințian a repausat în Reșița, la 25 Maiu n., în vârstă de 55 de ani.

Odihnească în pace!

— Convocare. Despărțământul protopopesc Buteni al Reuniunii învățătorilor români dela școlile populare conf. ort. din prot. aradane I—VII își va ținea adunarea de primăvară *Marți în 24 Maiu* (6 Iunie) a. c. în localitatea școlii din comuna *Bohani*, la care toți membrii și binevoitorii școlii sânt poțitiți a participa.

Programa. 1. Chiemarea Duhului sfânt la orele 9 a. m. în biserica din loc. 2. Asistarea la examenul final. 3. Cuvântul de deschidere. 4. Constatarea membrilor prezenți. 5. Reflecțiuni asupra examenului, eventual conf. metodologică. 6. Raportul biroului. 7. „Activitatea literară a învățătorului“, disertație de Liviu Dublea. 8. Raportul comisiunii pentru elaborarea unui proiect de plan de învățământ pentru matematică. 9. Propuneri și interpelări. 10. Fixarea viitoarei adunări. 11. Verificarea procesului verbal. 12. Încheiere.

Pentru prânzul comun s'au luat dispozițiile necesare.

Bodești, la 5 (18) Mai 1911. *Nicolae Boșcaiu*, președinte, *Ioan Bodea* secretar.

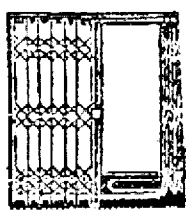
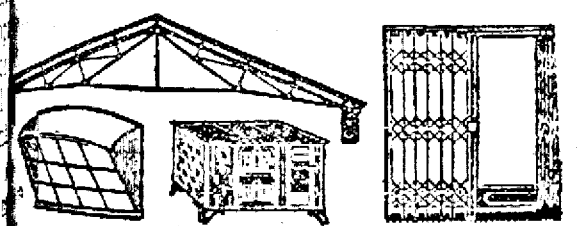
— Holeră la Brăila? Citim în „*Seara*“ din București: „Telegraful ne-a adus știrea că un caz suspect de holeră s'ar fi declarat la Brăila. Cum exportul este în activitate și vapoarele străine frecventează zilnic porturile noastre, știrea a avut darul de-a alarma populațiunea orașului.

Controlând știrea la direcțiunea generală a serviciului sanitar unde se luase măsuri ca direcțiunea să fie ținută în curent cu tot ce s'ar constata pe urma declarării acestui caz care la prima aparență prezinta toate simptomele unui caz de holeră.

Raportul serviciului medical din Brăila a fost telegrafiat ieri dimineață, din el reiese că în urma unui riguros examen medical, s'a putut constata că pacientul un anume Constantinescu, suferea de gastroenterită provocată de intoxicațiuni cu mercur metallic. El fusese bolnav acum câțva timp și se dase pe mâna babelor cari îi administrau doze de mercur metallic.

Examenul bacteriologic făcut de dl Dr. Baroni a încredințat serviciul sanitar al portului că nu este vorba de holeră.

— Paris-Madrid. Franței îi este dat să înregistreze victoriile pe terenul aviațiunii. Trece-

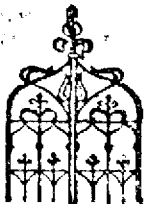
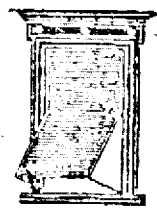

Szántó Dezső Nagyvárad, Szt. János-u. 25.

Iăcătuși pentru edificii.

Telefon 491. — — — — — Telefon 491.

Primul magazin industrial de rolete de lemn din — — — — — Oradea-Mare. — Atelier de ferărie. — —

rea în sbor a Canalului Mânecei, trecerea Alpilor, iar acum în urmă trecerea sălbaticilor Pirenei, toate revin geniului național francez. Pilotul Vedrine a făcut distanța Paris-Madrid, peste înălții Pirenei ajungând ieri dimineața la orele 8 și 6 minute la Madrid.

Vestea despre noua victorie a străbătut deja toate colțurile lumii civilizate. În Paris poporul manifestează însuflețire enormă pentru răușita încercării, de a lua în stăpânire dușmanul cel mai înverșunat al aviaticeii, a aerului, datorită pilotului francez, Vedrine. S'au uitat pe un moment și antecedentele acestei victorii, căreia i-a premers groaznică catastrofă dela Issy, la care și-a găsit moartea ministrul de război Berteaux și a suferit grave leziuni ministrul-președinte Monis. Și coincidență ciudată. — În aceeași zi când victima se înmormântează, eroul aerului ajunge la locul de destinație, aducând astfel poporului francez o mângâiere înălțătoare, pentru pierderea ireparabilă suferită prin moartea ministrului Berteaux.

Franța înainte!

Cel mai greu obstacol de învins în lungul drum au fost munții Pirenei. Peste coloana lor gigantică trebuia să treacă aviatorii. Astfel cu ajungerea la San-Sebastiano, partea sudică a Pireneilor întreaga problemă a meetingului, părea rezolvită, căci drumul dela acest oraș până la Madrid cădea numai pe planul al doilea, neavând nici un obstacol de învins.

Și totuși, distanța aceasta părută ușor de făcut, a cauzat unele momente critice aviatorilor cari ca prin minune au trecut neatinși prin ele.

Gilbert, care a luat sborul cel dintâi spre Madrid, s'a prăbușit din înălțime de sute de metri, rămânând teafăr. Al doilea aviator, Granel a căzut în Mare, și numai cu stoftări enorme a putut fi salvat. Invingătorul Vedrine în sbor peste Pirenei, era să ajungă aceiaș soarte ca și nefericitul Chavez, omorât anul trecut la trecerea Alpilor.

Din cauza ceței groase ce se lăsau pe munții Pirenei, Vedrine a pierdut drumul, și numai după multe încercări la regăsit iar.

Amintim și cazul întâmplat tot lui Gilbert. La înălțime de peste 1000 de metri, a purtat o luptă înverșunată cu un vultur, de care a scăpat folosind revolverul.

La Madrid aviatorii erau așteptați de un publicimens, între care se afla și perechea domnitoare a Spaniei. Anunțându-se, că lui Ve-

drine i-sa întâmplat nouă catastrofă publicul s'a retras. Cu toate aceste Vedrine, cu o ultimă sfortare reparându-și provizoriu ventilul, pentru care a fost necesitat se aterizeze la Burgos s'a ridicat din nou în văzduh, luând direcția spre Madrid unde a ajuns la orele 8 și 6 minute.

Cu această victorie Vedrine a câștigat premiul de 100.000 franci pus de organizatori meetingului, aducând Franței mândria unei noi învingeri a geniului său.

— **Omor.** La poliția din Frankfurt sa prezentat zilele trecute un individ și a istorist, că mireasa sa s'a sinucis în pădurea din apropierea orașului. Doi sergenți sau transpus îndată la fața locului unde au aflat cadavru rece al fetei, — lângă care era un revolver. Un sergent se adresa insinuantului, spunând că el a comis omorul. Surprins de aceste vorbe Bittner, deveni palid, dar totuși cercă scăpare prin negare. Sergentul, atunci conduse cănele, care îl luase cu dânsul lângă cadavru, îi dădu să miroase revolverul apoi pe Bittner, și îl lăsă în urmă liber. Cănele s'a repezit deodată la Bittner, trântindu-l la pământ. Făptuitorul a fost aflat.

x **Ma întrecut!** Fabrica de ghete anatomice, Moskovits, Oradea-Mare, Sucursată Budapesta.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
In fața palatului administrativ (comitatului)

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei din Arad, se pot căpăta

propise (corecte) de examen.

100 bucăți Cor. 1.20 + 20 fil. porto postal.

Tot aici se pot comanda și cărți pentru premii școlare cu rabat convenit.

La Librăria Tribunei se află de vânzare:

Cărți postale reprezentând pe poetul Octavian Goga cu aviatorul Aurel Vlaicu, bucata 16 fil.

plus 10 fil. porto. 50 buc. 7 cor. plus 55 fil. mandat 100 buc. 12 cor. plus 55 fil. porto.

Călușerii ilustrate reprezentând călușerii dela balul din Arad 1911, buc. 14 fil., 50 buc. Cor. 100 buc. Cor. 10 plus porto postal.

Cereți seria de 12 bucăți a ilustratelor dela balul costumat din Arad 1911, dela Librăria Tribunei, Arad. Bucata costă 24 fil. plus 10 fil. porto. O serie de 12 buc. Cor. 250 plus 10 fil. porto, recomandat 45 fil., 50 bucăți Cor. 55 fil. rec. 100 bucăți Cor. 16 plus 65 fil. porto.

Aceste ilustrate se vind în folosul Reuniunii Femeilor Române din Arad.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și

MOBILE

din cauza schimbării localului
se vând cu prețuri

ieftine

în fabrica de mobile a

BEISZ

Oradea-mare-Nagyvárad

dela 1 Mai în Rákoczi-ut 14

Dr. B. BASIOTA medic
specialist în morburile femeieștii
Cluj-Kolozsvár, Str. Ferenc József No 6
Consultațiuni între orele 8-10 a. m. 3-6 p. m.

Leon Tolstoi.

24

RĂȘBOIU ȘI PAGE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Maria Dimitrievna, poreclită „balaurul” n'avea nici titlu nici avere, dar firea ei era sinceră și deschisă, apucăturile ei simple și naturale. Era cunoscută de familia imperială; cea mai bună societate din ambele capitale mergea s'o vadă. Cu toate că lumea își bătea pe furis joc de felul ei aspru de-a fi, cu toate anecdotele bizare cari circulau pe șocoteala ei, ea inspira teamă și respect.

În cabinetul contelui bărbății fumau și vorbeau de rășboiul, care se declarase în mod oficial, în manifestul privitor la recrutare. Nimeni nu citise încă acest manifest, dar se știa că era public. Contele sta pe o sofa între doi mosafiri cari vorbeau și fumau, fără să rostească nici un cuvânt, dar inclina capul la dreapta și la stânga, privindu-i și ascultând cu o vădită plăcere.

Unul din ei era îmbrăcat civil; fața sa sbărcită, galbina, slabă și rasă, înfățișa o vrastă vecină cu bătrîneța: era îmbrăcat la ultima modă: stând cu picioarele pe divan, ca un vechiu prieten al casei, trăgea cu sgomot fumul din ciubuc, strîmbând mereu din obraz, cu buza de sus ridicată din pricina virfului de chihlimbar ce-l ținea în gură. Șinșin era un flăcău bătrîn, văr bun cu contesa. În saloanele din Moscova, el trecea drept o limbă rea. Când vorbea, părea că face mare onoare interlocutorului său. Celalalt mosafir, tânăr ofițer la gardă, proaspăt și trandafiriu, cu părul frizat, cochec,

ca seos din cutie, ținea vârful de chihlimbar între buzele lui roșii și pufoasă încetșor fumul albastru. Era locotenentul Berg, ofițer în regimentul Semenovsky, unde trebuia să plece în curând în tovarășia lui Boris: el era tinărul pe care Natașa îl numise „logodnicul” contesei Vera.

Contele urma să asculte cu interes, căci plăcerile sale erau mai ales două: să joace bostonul și să asculte flecăriile palavragiilor ce îi cădeau în mână.

— Și cum îmi explici dta asta, scumpul meu, prea stimatul meu Alfons Karlovici? întrebă Șinșin cu ironie. El amesteca expresiunile rusești cele mai familiare, cu frazele franceze cele mai alese — ceea ce da un farmec ciudat convorbirii sale. — Dta te aștepti oare să fabrici cu compania dtale rente asupra statului și să tragi un mic venit?

— Nu Petre Nicolaevici, țin numai să-ți dovedesc că ravagiile sunt mult mai mici în cavalerie decât în infanterie. Dar, judecă, te rog, după pozițiunea mea...

Berg vorbea întotdeauna într'un chip precis, liniștit și politicoș; convorbirile lui n'aveau nici odată un alt obiect decât un interes personal, și când în jurul său se vorbea de altceva decât de el însuși, tăcerea lui se putea prelungi la infinit, fără ca el sau ceilalți să fie într'u câtva atinși de acest fapt: dar, la cel dintâi prilej prielnic, el lua cuvântul cu o vădită mulțămire.

— Iată situațiunea mea, Petre Nicolaevici... Dacă aș servi în cavalerie, chiar ca locotenent, n'aș avea mai mult de 200 ruble pe trimestru, așa am 230... Și Berg zâmbi cu geutiletă, privind pe Șinșin și pe contele cu o liniște perfectă, ca și cum cariera și succesele sale ar fi ținta supremă a tuturor.

— Și apoi, la gardă sunt bine văzut, și avansările se fac mai des decât la infanterie. Întolegeți că 230

ruble nu-mi puteau ajunge, căci eu fac economii: mit bani și tatălui meu, urmă Berg pufoșind spre un nor de fum.

— Așa e: „Neamțul își macină griul până la muchia poporului”, cum zice proverbul...

Și Șinșin își trecu vârful ciubucului în colțul lalt al gurii, aruncând o căutătură contelui care de ris. Restul societății, auzindu-l pe Șinșin făcu cerc în jurul lor. Berg, care nu băga de seamă batjocura făcută pe șocoteala lui, era numerele avantajile pe cari și-le asigurase trecătoare: mai întâi un rang mai mult decât cel al lui; apoi, în timp de rășboi, șeful de escadron ucis și atunci l-ar înlocui dânsul, ea fiind de vechiu: cu toții îl iubeau la regiment și papa era dru de el. El povestea cu delicioș micile lui istorisări se gândească un moment măcar că mai poate și alte interese, mai grave decât ale lui: expresiunea naivă a tânărului său egoism era simplitate, încât auditorul era desarmat.

— În sfârșit, dragul meu, ori la infanterie, ori la valerie, ai să-ți croești o cale, de asta îți spuse Șinșin bătându-l pe umăr și lăsându-l jos de pe sofa.

Berg zâmbi cu mulțămire și-l urmă pe contele trecu în salon împreună cu toată societatea.

Era cu o clipă înainte de masă, clipa în care nu dorea să înceapă o discuție în așteptarea apei lui... Cu toate acestea politetea îi obligă pe el să vorbească între dânsii, măcar pentru a-și nerăbdarea. Stăpânii casei se uită țintă la ușă riei și schimbă între dânsii căutători desperați mosafirii, surprinzând aceste priviri, își frământă tea să ghicească pricina întârzierii.

Pierre sosi și dânsul și luă loc cu stângăcie

CONCURS.

a) »HAȚIEGANA« institut de credit și economii societate pe acțiuni în Hațeg prin această publică concurs pentru ocuparea postului de **director-executiv** cu termen de 30 Iunie 1911 st. n. cu următoarele condițiuni:

1. Recurenții au să dovedească calificarea sau cu testimoniu despre absolvirea academiei comerciale sau să arete că au doctoratul iuridic, precum și atestatul de serviciu de până aci.—

2. Alesul nu poate avea altă ocupațiune și trebuie să depună o cauțiune de 5000 Cor. în bani gata, imobile sau efecte.—

3. Beneficiul se statorește în K. 3200 salar anual, K. 800 bani de quartir și tantiema statutară de 2%.—

4. Instituirea se va face, deocamdată provizor pe un an.—

b) Pentru ocuparea postului de **contabil** la filiala din Puj cu următoarele condițiuni:

Recurenți au să dovedească absolvirea școlii comerciale sup. și că au praxă de bancă ca să poată conduce independent agendele filialei.—

Cei ce vor fi versații în ale cărții funduare vor fi preferiți.—

Beneficiul se statorește în K. 1600 salar anual, iar după un an de probă va fi ales definitiv și va intra la fondul de pensiuine și tantiema statutară.—

Hațeg, la 18 Maiu 1911

Directiunea.

Se caută un învățător

precăsătorit, care — încât e posibil — să știe conduce și corul, într'o comună bine situată, cu un salar de 1300 cor. + cvintinalele socotite și după serviciile dintr'alte comune. — Ofertele — comunicând adresa, vechimea, calificarea etc. — să se trimită sub »V. P.« administrațiunii »Tribuna«. —

Local de prăvălie.

În Nădlac (Nagylak) **de închiriat** din 1 August, în casă nouă, pe piață peste drum de biserica românească și sârbească, în locul cel mai bun, posibil din centrul românesc și fără concurență. Ocaziune rară! Localitate mare cu rolouri de fer, alături magazină și odaie de locuit. — Ofertele să se adreseze Dlui *Pavel Roșuțiu*, Nagylak, la banca »Nădlăcana«.

Avis!

În comuna Mândruloc se află de vânzare o fabrică de cărămidă și țiglă, pe un teritor de 15 jughere. Fiind teritorul nisipos se pot pregăti acolo și obiecte de cement etc.

Reflectanții să se adreseze lui *Pașcu Bozgan, Mondorlak*.

Cumpăr

în orice cantitate *flori de romonițe (mușetel) flori de tei, flori de friguri, flori de soc, flori de bujor, flori de grâu, mama de secari, frunze de mătrăgună, frunze de măsălarăniță, bolondaică, ciu-mașe și rădăcini de mătrăgună* fie verzi ori uscate, precum și *vespi de frapten (gândaci de maiu)*. —

Farmacia

Alexandru Szokoly, Arad

— (vis-à-vis de biserica sârbească). —

Correspondent

perfect în limba română și maghiară, cu scrisoare frumoasă, se primește momentan. Ofertele într'amândouă limbile să se trimită sub »Fabrica de mașini 717« la Biroul de informațiuni I. Blockner, Budapesta, IV., Semmelweis-utca No 4.

Băile sărate Pavel

(com. Maramurășului)

Proprietatea moștenitorilor fostului episcop Pavel. — Peste sute de itelectuali români vizitează an de an localitățile balneare și climaterice Pavel din Slatina Maramurășului

Băi de apă sărată, inhalțiuni, cură de hidroterapie. Aer ozonat.

Intreținere splendidă, camere și vile ieftine, și pentru familii. Promenăzi cu brăduleți.

Prospecte și informațiuni trimite la dorință:

Directiunea Băilor Pavel.

Slatina. (Aknaszlatina, Máramaros megye).

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD, Deák Ferenc-u. 20/a.

Cu onoare încunostințez onor. public, că în bransa arhitectonică execut totfelul de întreprinderi de transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor. Cu planuri și bugete servesc la cerere. Comande primesc atât din loc cât și din provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă:

Teodor Cioban.

— D-ta nu ești de mult aici; nu e așa? întrebă conțesa.

— Da, doamnă, răspuse el privind spre stânga.

— L-ai văzut pe bărbatul meu?

— Nu, doamnă, spuse el zâmbind fără rost.

— Ai venit de curind din Paris; trebuie să fie un foarte interesant.

— Foarte interesant.

Conțesa aruncă o privire Anei Mikhailovna care răspundea decât prin monosilabe, tot aruncând în dosul ochelarilor; priviri repezi împrejurul său, cum l-ar fi căutat pe cineva. Toată lumea îl găsea nedibăciu, dar el nu băgă de seamă nimic. Fiecare se ocupa mai mult sau mai puțin povestea cu ursul și cu acesta mare, gras și robust excita curiozitatea conțesalei; cu toții se întrebau mirați, cum a putut născu-se un bărbat așa de greoi și de leneș, o farsă așa de urdă.

— Maria Dimitrievna!

— Ca înșasă!... se auzi o voce destul de aspră.

— Maria Dimitrievna apărură pe prag. Afară de fețele bătrâne, atât doamnele cât și domnișoarele se uitau în picioare.

— Maria Dimitrievna era înaltă și hărbătească, purta capul acoperit cu bucle sure; părea ca de vre-o

cincizeci de ani, și prefăcându-se că netezește mânecile largi ale rochiei sale, cuprinse dintr'o singură privire și fără să se grăbească, societatea care o înconjura.

Maria Dimitrievna vorbea numai rusește.

— Salut cordial aceleia pe care o sărbătorim, și copiilor ei! rosti ea cu o voce puternică, ce acoperea toate glasurile... Ce mai faci tu, nelegiuit bătrîn? se adresă ea conțelui care-i sărută mâna. — Spune drept, te năpăstisești la Moscova, îți lipsește vânătoarea și câinii... Ce să-i faci, dragul meu? Așa e! Când păsărelele astea vor fi mari — și ea arată la fete — trebuie să le cauți logodnici — Dar tu! eazacule, zise Maria Dimitrievna Natașii pe care o chema totdeauna așa, ea o mângăia neteziindu-i părul și în vreme ce fetița veselă și fără teamă îi săruta mâna... Fata asta e un diavol, știu; dar îmi place!

Și scoțând dintr'un enorm sac de mână o pereche de cercei de pietre scumpe șlefuite în formă de pere, îi dote fetiței care nu mai putea de bucurie. Apoi Maria Dimitrievna se întoarse către Pierre:

— Ei! ei! prea scumpul meu, ian vin o leacă aici! rosti ea cu o voce pe care se silea s'o facă blândă și dulceagă; ian vino 'ncoace, dragul meu!

Și ridicând largile ei mâneci cu un gest amenințător:

— Apropie-te, apropie-te! Numai eu am știut să spun tatălui tău adevărul pe față, când aveam ocazia s'o fac; nici cu tine n'am să umblu pe cărări: Dumnezeu îmi poruncește asta.

Ea tăcu și toată lumea aștepta ce are să vină după acest început care promitea o furtună. Pierre o privea naiv în dosul ochelarilor.

— Frumos! n'am ce spune, ești nostim d-ta... În vreme ce tatăl tău zace pe patu-i de durere, tu legi

oamenii poliției în spinarea urșilor! Asta e urit fătul meu, urit foc! Ai face mai bine să te duci la război...

Apoi îi întoarse spatele și dând mâna conțelui care abea se ținea să nu izbucnească de ris:

— Și acum, haide la masă... rosti ea.

Conțele deschise drumul cu Maria Dimitrievna. După ei veneau conțesa, la brațul unui colonel de husari, personajiu important, căci trebuie să servească de călăuză lui Nicolae și să-l ducă la regiment; Ana Mikhailovna cu Sînsin, Berg cu Vera, zâmbitoarea Iulia Kuragin cu Nicolae; alte părechi se perindau pe rînd dealungul sălii și în sfârșit veneau guvernantele, guvernorii și copiii. Sunetele orchestrei fură în curind înăbusite de șgomotul cutitelor și al furculițelor, de glasul comesenilor, și pașii grăbiți ai servitorilor. Conțesa ocupa unul din capetele mesei, cu Maria Dimitrievna la dreapta și Ana Mikhailovna la stînga. Conțele se așeză la cellalt capăt între Sînsin și colonelul; ceilalți bărbați luară loc după gustul lor și, la mijlocul mesei se aflau tinerii: Berg, Vera, Pierre și Boris, în fața copiilor, a guvernorilor și guvernantelelor.

(Va urma).

Ilustrate

cu vederi din Arad, peisaguri, pasteluri și motive românești se pot căpăta

la „Librăria Tribunei“.

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu aranjat conform tuturor recerșințelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann; (băi de aer, de soare, de abur, de aer cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium, băi medicinale și electrice, gimnastică etc.) 30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie, diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.)

Cură de slăbire și îngrășare.

În stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psihice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegrame și telefon: Wällischhof-Giesshübl bei Wien.

Cu prospecte și cu detalii stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

„LANER” cremă neunsuroasă.

Zel mal nou product higienic pentru curățirea și înfrumusețarea feței. — Alătură petele galbene, bubele pricinuite de infierbăneli, sgrăbunțe și alte necurățenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes.

1 teglă 1 coroană.

„laner” pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos. are acoperire încrețurile și e cu totul nestricăcioasă. În colorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„laner” săpun 1 bucată 60 fileri.

„laner” pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„laner” apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiile burețoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„laner” esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea mătetei și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„laner” pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 2 coroane.

„laner” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori blond părul sur și cărunt. Nereușita colorii e exchisă ca comanda să se noteze că părul încăruntit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

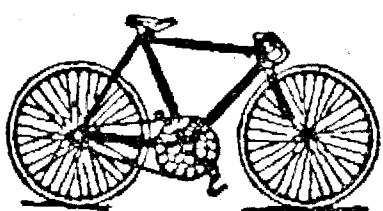
„laner” apă care face părul blond Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, aurii, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacilor numai „Preparatele lui Rudolf laner” leșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” alui Rudolf laner, Temesvár, Gyárváros Fő-ut 70.

Bicicletele de renume mondial: THE CHAMPION și PREMIER cu osie campanilă

roată automată (cu frină liberă) se vând pelângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete — ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. În urma circulației mari unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare Budapesta, VIII., József-körut 41.

Filiale: Bross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6. Catalogul de lux cu 1600 de chipuri se trimite gratuit.

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale, mijloceșe împrumuturi personale, ipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijloceșe cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini motoare și alte rechisite economice; finanțez parcelări de moșii, exoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărare de izlaze și pășuni; efeptuiesc totfelul de comande comerciale eventual și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și anticipația pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea,

advocat diplomat

VIII., Aggteleki-u. 10., I. 7. Telefon 171-27.

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă ziua și la lumină. Cântărețată tină 4, 5 fi. de 1 an 5, 6, 8, 10 fi. Renunțatele canarine Seifert și verzi dela 10 fi. în sus.

Onștoare 1, 2, 3 și 4 fi., după soia. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămușe și câini de soia se capătă înainte trimițând 20 fil. Pentru ajungerea comandelor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,

Oradea-mare-Nagyvárad.
Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte în Nagyvárad, Szent János-u. 11

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane bisericești.

Ține în depozit cruci mari pentru drumuri de țară și duleie.

Ție deajuns o cartă postală,

pentru ca să capeți o carte foarte interesantă gratis și franco. Accastă carte e un tratat științific scris într'o limbă populară și ușor de înțeles și tratează despre cura cu electricitate și bolnavi cari sufer de slăbirea nervilor, reumă, neuralgie, perturbatii de miștare, anemie, insomnie, dureri de cap sau orice slăbiciuni; vor găsi cartea ca un dar interesant.

In Ungaria eu s'ă împărțit încă nici o dată gratuit o carte așa de prețioasă. noi însă vrem să facem o jertfă că să atragem atenția lumii suferinde asupra efectului salutal curei cu electricitate. Drept-aceea ori-cine s'ar adresa la noi va primi

gratuit și franco,

în plic, fără nici un obligament, aceas ă carte interesantă.

Institutul de ordin med. Electro-Vitalizer

Budapest, Semmelweis u. 4. fé.em 51.

Ordinează: peste săpt. dela 10—1 și dela 3—6 ore

Duminea și în zile de sărbători dela 11—1 oră

Cupon pentru o carte gratuită.

Cătră
Electro-Vitalizer Inst. de ord. med.
Budapest, Semmelweis-u. 4. félemelet 51.

Binevoii, vă rog, a-mi trimite o broșură de lucrarea d-v: „Tratat despre electrografiă modernă”. Gratis și franco.

Numele .....

Comuna .....

Județul comit. ....

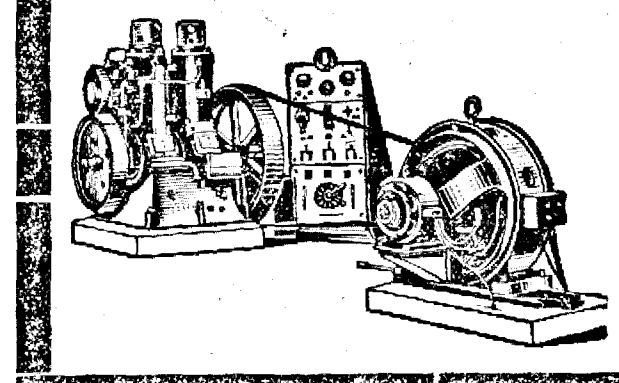
UZINĂ ASORTATĂ CU INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

Motoare de olei brut SWIDERSKI
Motoare de München ptu benzină, și gaz condensat
Mașini electrice M. S. W.
Pompe centrifugale și turbine.
Auspiciile inginerilor și preliminarile de speș pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA”

soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84-...

Stațiunea climaterică Rigósfürdő

(Bogdarigós).

Comitatul Timiș, pe linia Timișoara—Lipova, dela stația Charlottenburg 7 km. consult de a comanda trăsura la gară. stațiunea e situată în regiune minunată, lipsită de praf.

Medicamente excelente contra reumatismului, podagrei etc. etc.

Camera frumoasă și ieftină, mâncare bună și ieftină până la sfârșitul lui Septembrie.

Informații la Direcțiunea stațiunii climaterice Rigósfürdő. Telefon 2, precum și

Anton Nägele,
farmacist, Timișoara. Telefon 322.

Mașini semi stabile. Mașini de aburi. Cazane de aburi. MOTOARE. Șinuri. Pumpe. Mașini pentru moară. TRANSMISIUNI moderne. Fir de telegraf. Se pot cumpăra conform tuturor cerințelor la secția ferărilor și mașini **EMIL ABELES** Budapest, V. Váci-ut 88. — Mașini și cazane se dau și împrumut. — Telefon 132—14. Adresa Telegrafică: »BARSET».

Nou! Modern!

S'a deschis

Librăria, papităria și magazinul de note muzicale

Geza Décsi

la strada Forray (Palatul Hunyady lângă firma Brunner).

NICOLIN - Timișoara -

(Centru).
str. Takarékpenztár 4.

Articole de coafură specială.

Chignone, bucle, împletituri, turbane, plete, transformații, peruce, bandouri.

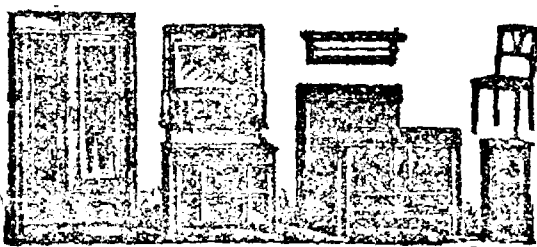
Specialități de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

Primul salon pentru frizat, conservarea, ondularea, spălarea, colorarea și curățirea părului și a mânilor din Ungaria de sud. Comande prin poștă se efectuează prompt. Prețuri — — — curent gratis și franco. — — —

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrute în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.

Birou de informații!!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în Magyarád se află de vânzare în cvant mare și mic:

vin vechiu și nou

de Măderat.

Singura ocazie de cumpărare.

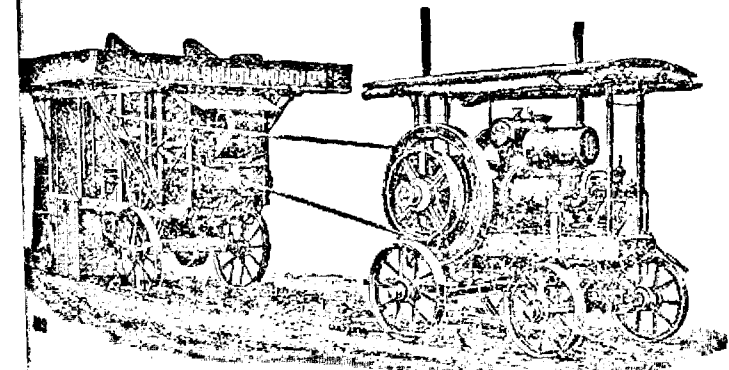
Pentru negustori detaiști și ambulanți. Expediție și pe seama particularilor!

RESTURI ALESE:

- 40—45 metri cu 18 cor.
- 40—45 metri prima calitate á 20 cor. care constau din pânză albă p. rufărie de dame.
- resturi de zefir: pentru cămăși bărbătești, bluze și fuste femeiești.
- resturi de oxford: pentru cămăși de purtare.
- voile de lăine: pentru bluze și haine de vară.
- canavas, gatanăm p. colorarea originală, pentru rufe de pat.
- șorțuri, resturi de stoffe și altele.

Resturile au o lungime dela 3—12 metri, garantăm că la spălat nu-și schimbă colorarea, tot restul se poate folosi de minune. — Cea mai mică comandă e de 40—45 metri pentru 18 cor. — cu ramburs.

BUNT WEBEREI, KARL KOHN
NACHOD S. 2. Bohemia.

Mare depozit în CLUJ.
Inspecțiunea inginerului gratuit.

Anteprișă agricolă comercială ardeleană
Br. Oliver Osztián & Comp.
Cluj (Kolozsvár) Ferenc József-ut No 31.
Telegramadr: Coloniale Kolozsvár.

Telefon interurban No. 934

Articole de specialitate.

Cereți prospecturi.

Agentura fabricii de mașini agricole:

Clayton & Suttleworth Ltd.

- Motoare cu olei brut.
- Tulumbă cu motor cu gaz.
- Motoare cu benzină.
- Oleiuri de uns.

Nu mai sunt dureri de stomac!

A KAKUKFÜ KESERÜ

HASZNALATA

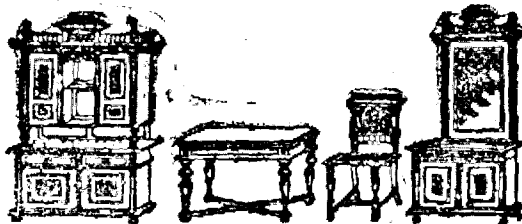
Mijlocul de casă patentat — IARBA CUCULUI AMARĂ după o folosință de câteva zile încetează cu totul lipsa de apetit, vomarea, nervositatea de stomac, diarea și ori-ce durere de stomac — Prețul unei sticle mici 80 fil., sticlă mare 2 cor.

Szentgályi Daniel, farmacist, Gödöllő.

Să vă păziți de imitații! Veritabile sunt numai când pe dop și pe acoperiș e patenta „elix fumar. off.”

MAGAZIN DE MOBILE**Joan Réthi**

timplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI” din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu înscrisura „JACOBI”.

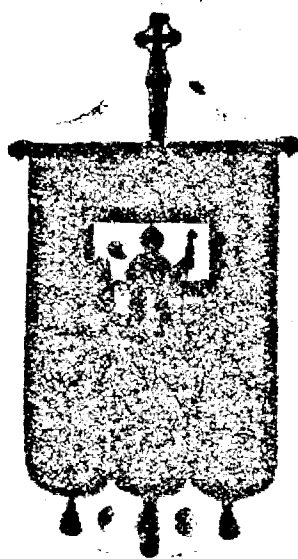
M. Schromm
mehanic

Brașov — Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hósszú utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta branșă, precum:

mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1899.

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și adjuturi bisericesti

Intonsiat în 1882

Telefon pentru comit. și oraș 40.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul „Hungar.”

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevotoare atât a preșterii cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăți de înmormântare

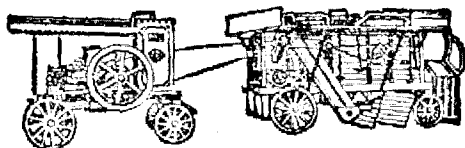
odăjdii, steaguri, cruci, statue

- sau altfel de adjusturi bisericesti -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale — necesare la formarea adjustărilor bisericesti. —

Pentru liferările mele lau răspunderea.

- Servesc bucuros cu catalog ilustrat. -

MOTOARE!

Cele mai bune și vrednice de încredere dere motoare de benin, accesorii pentru trierat, automobus cu benzin, motoare originale suedeze cu olei și motoare cu gaz, se pot cumpăra pelângă condițiunile cele mai favorabile și cu garanță pe mai mulți ani. Eftinătate și promtitudine.

Karczag Testvérek

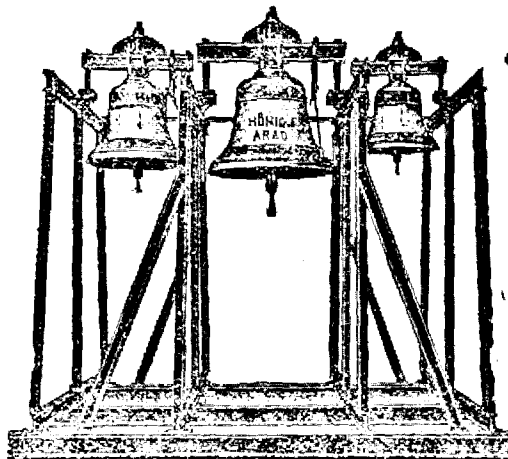
Budapesta, V., Aulich-u. 7.

Prospecte și cataloage trimite gratuit.

Frideric Hönig turnătorie, fabrică clopote și metalărie

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1850

— Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de aur

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele favorabile condiții de plătire — recomandă clopote cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au o că față de orice alte clopote la turnarea unui și greutate și cu sunet adânc — se face o economie de la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote ce se pot învârti și postamente de fer, prin a bunițare, clopotele se pot scuti de crepat chiar și mari clopote se pot trage fără să se clatine turnamandă apoi transformarea clopotelor vechi în clopote de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a telor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi și o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrații se trimit gratuit și porto franco.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI ARAD, Forray-utca No. 11

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

noutățile de primăvară

Postavuri de reverenzi, brîuri preoțești, roșii, vânate și negre. ::

în stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri, cretoane, batisturi și multe alte articole cari nu se pot toate înșira.

Cea mai bogată gazie în articlii tru sfintele biserici și preoți

Vînzare de pămînt!

Pe pusta KUTASI

12 holde mici de pămînt arător

al doamnei V. KISS

sunt de vînzare

în bucăți mai mici sau mari.

acest pămînt arător de clasa I-ă sunt deja date împrumuturi de 900 Coroane după holde mici.

Informațiuni mai de aproape dă singur numai:

Herzog Sándor

Arad, Str. Weitzer János 15.

Abonați și răspândiți

tribuna Poporului

foaia țaranului român.

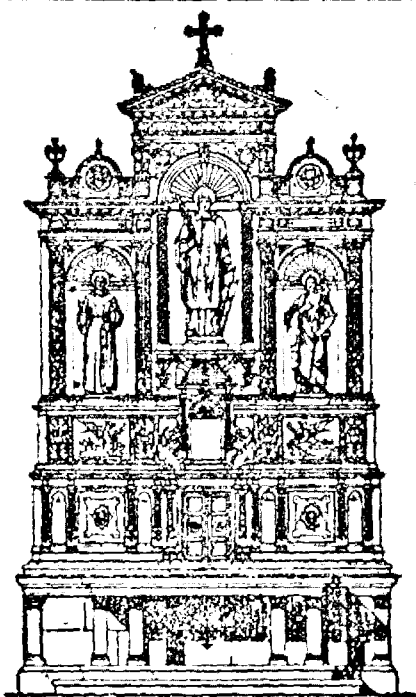
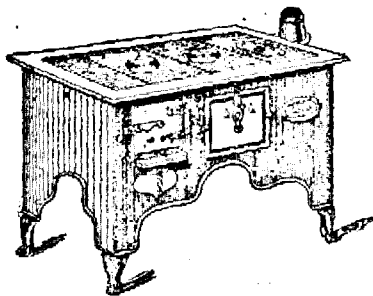
Fabrica de prăjitoare de cafea și căminuri brevetate a lăcătarului :: ::

Ifj. Fazakas Ferencz

Szepsziszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea brevetate și căminurile (șparhert) recunoscute de cele mai bune, dintre cari până acum s'au comandat peste 400 bucăți.

Primește și esecut pelângă prețuri moderate orice lucrări de strungărie în fier, repararea mașinilor și mecanismelor de fier, a casselor etc. pelângă garanție. Trimite franco fiecăruia care se referă la ziarul acesta prețuri despre prăjitoarele și căminurile sale brevetate.

Szeifert János

sculptor,

Arad, Magyar-utca 29.

Pregătește totfelul de lucrări din acest ram, ca iconostase, amvoane, aranjamente pentru biserici și salon, totfelul de sculpturi pentru tâmplari. Reparaturi se efectuează prompt; comanda din provincie se execută grabnic. — Pentru aceasta solicit binevoitorul sprijin al publicului
Cu stimă: Szeifert János.

Renunțata fabrică de automobile de motoare

THE CAMPBELL

— furnizează cele mai rezistent clădite —

motoare și locomobile de benzină, olei brut, gaz și gaz condensat.

Cea mai sigură mai ieftină și regulată funcționare. — Prețuri

ieftine, condițiile cele mai avantajoase de plată. Garanție deplină

Agentura generală:

Victor Korányi, Budapesta, VI., Str. Franz Liszt No. 9. 64. Telefon 64.

Dacă volți să cumpărați mezeluri și șuncă — din loc curat și pregătite gustos —

Să vă adresați:

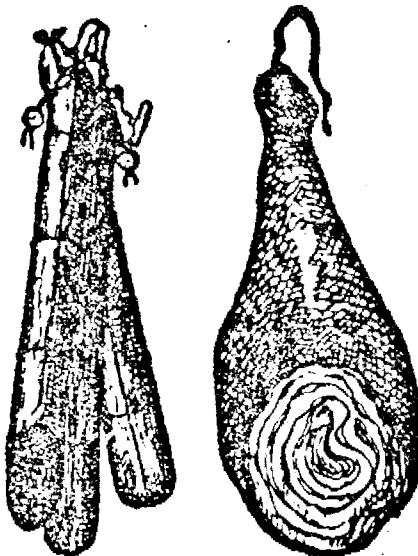
către fabrica de măcelărie și cârnărie cu putere electrică (fond. în a. 1879) a lui

LÁSZLOCKY TESTVÉREK

CLUJ—KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 23. (Iparospalota)

unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

Pariser	— — —	Cârnaș-șuncă	— — —	Galantin de mai	— — —
Crinolin	— — —	Rollui șuncă	— — —	Masaio	— — —
Extra	— — —	Rusesc	— — —	Picior umplut	— — —
Caș de carne	— — —	Rollui rusesc	— — —	Mortadella	— — —
Caș cu măieș	— — —	Paranen	— — —	Gotha	— — —
Cârnași p. vânători	— — —	Măieș rece	— — —	Mensel	— — —
Cârnași cu sl. p. vânăt	— — —	Caș rece de măieș	— — —	Caș de limbă	— — —
Salamă de vavă	— — —	Pastete de mai	— — —	Sângerete cu slănină	— — —
Pastete de sânge	— — —	Rollui de pept	— — —	Limbă umplută	— — —
Caș de porc I	— — —	cu felurite umflături ș.a.	— — —	Rollui de carne	— — —
Caș de porc II	— — —	cu sânge, mai, limbă.	— — —	Galantiu de vițel	— — —
Cași de urachi	— — —	Tortă de carne	— — —	Pastete de ciuperci	— — —
Cartaboș negru	— — —	Cracovean	— — —	Pastete de mai de găscă	— — —

Comanda, atât cele din provincie cât și cele din loc, se execută prompt și în calitate neexcepțională,

Recomandăm prepararea propriei, precum și șuncă de Cașovia și Praga, carne fină, slănină albă, afumată, ardeată, fiartă și pentru unsoare și unsoare proaspătă de porc

Cârnuri proaspete, ș. a. carne de vită, de vițel mare și sugător zilnic carne de porc și de miel dimineața dela orele 6—1 și d. a. dela 3—8¹/₂.

In atenția cumpărătorilor de mobile

le recomand magazinul meu din Arad, strada Fejsze No 6 unde țin în depozit: **aranjamentele cele mai moderne**, pentru dormitoare, sufragerii și saloane cu prețuri moderate. Primesc comenzi în atelier conform cerințelor preliminare și mustrelor ce le servesc publicului. — Condițiile cele mai favorabile.

Cu stimă:

Csatlós András,
măsar și dulgher.

Pentru 16 Cor.

Cele mai noi ceasornice Electro-Gold, remontoir de buzunar pentru bărbați renumite în toată lumea, sunt ceasornicele **Norwich, Wacht & Co.**

Singurele ceasornice splendide, galvanizate, cu aur 14 carate ce fiecare prețuiește la 100 Cor. În realitate costă acesta provăzut cu capac cu arc împodobit cu bogate gravuri de mână, mecanism Anker, absolută garanție a durabilității a galvanizării cu aur 14 carate deosebit garanție pe 5 ani numai 16 Cor. Un lanț elegant potrivit ceasului 650 Cor. Expedează contra ramburs. Neconvenind se restituie banii.

Deposit Central Rudbakin
Wien, Weis III Welsgärberlande 58.

STILLER JOZSEF fabrică de dulapuri și birouri

Fabrica și biroul: Budapesta, VII., Nagydíófa-u. 22 (colțul Weselényi) Telefon 12-83.

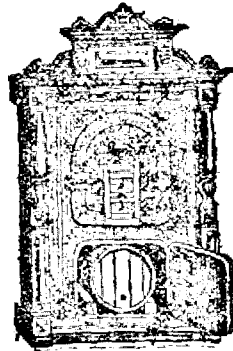
Recomandă dulapuri de gheață scutite prin lege, cea mai bună construcție pentru răcirea berei, apei, untului, cărnii pentru treburi de podărești, mașini și rezervoare de înghețată, instalații pentru cele mai noi conditoare. CATALOG ilustrat despre articolele anume mai sus și despre răcitoarele pentru carne, bucate, răcitoare cu aer condensat pentru birouri. La cerere se trimite gratuit și porto franco.

Unicul proprietar:

STILLER JÓZSEF,

Budapesta, VII., Nagydíófa-utca 22 și
Dela 1 August începând în Kazinczi-utca

Pentru a preveni eventuale greșeli, atenția on. clienți, că fabrica mea de dulapuri și birouri, există de 36 de ani și să nu fie confundată cu alte fabrici de aceasta branșă, dar de cea mai nouă. Cu stimă: Stiller József

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și mălestrii pletrari.

Atelierul central al magazinului: Cluj—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

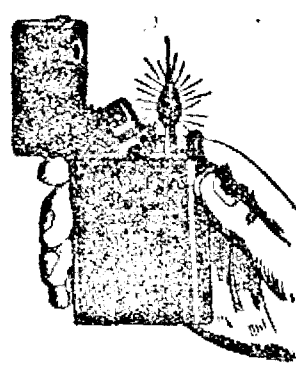
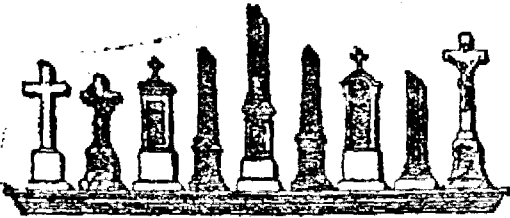
Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:

Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:

Déva și Nagyvárad.

Gramofone și plăci,
Aprinzători original „Imperator”,
lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revanzători.

Construcții de mori.

Eseptuește

FABRICA DE MAȘINI MAYER, SOC. ACT.

în Szombathely și Budapest V., Váci-körut 61.

Mașini pentru mori și instalații complete de mori sunt cele mai perfecte! Site, scaune, pentru suluri, mașini pentru curățirea grișului și mașini pentru despoiat de ori-ce sistem și mărime.

Construcții de mori.

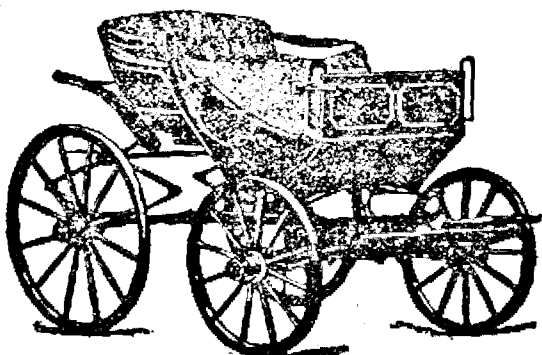
Construcții de mori.

Construcții de mori.

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsuri

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent de trăsuri noi și — prefăcute. —

Reparaturi și ori-ce lucrări din ramul acesta se eșeptuesc repede și prompt.

Lucru bun, serviciu solid și conștiințios

Petru Novac

ferestrău și moară cu aburi
Arad-Micălaca.—Telefon 670.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în ferestrăul meu se pot căpăta ori-ce fel de material de lemn de brad ș. a.

scânduri, grinzi, laț, căpriori, încheetori etc.

Domnilor arhitecți și dulgheri le pun la dispoziție locul de legat.

În moara de aburi pregătesc făină de grâu și de cucuruz.

Afară de aceea se poate căpăta

lemne de foc

cu vagonul, în stânjîn sau tăiate, trimise acasă

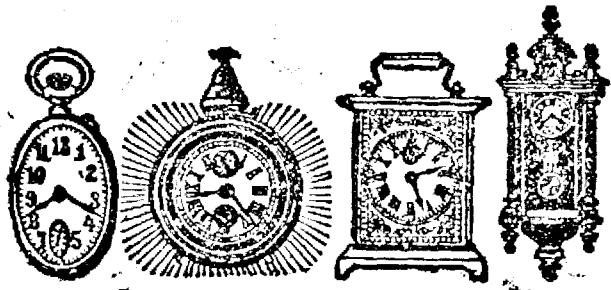
Lemne de ars se află și la magazinul meu din Arad, Telefon 579. Piața Óvár, (înaintea podului de lemn spre vechea cetate).

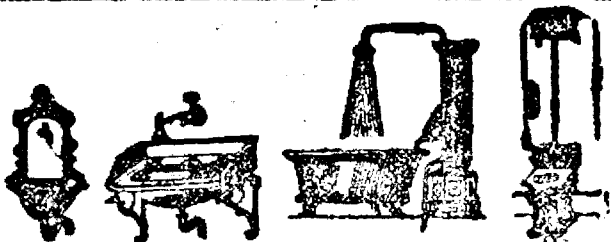
Carol G. Sadler ciasornicar
giuva ergiu
și optic în
Bestercze, Str. Spitalului 23.
(lângă „Hotelul Sahling“).
Mare magazin de:
ciasornice de buzunar
din aur argint și din nickel.

cloage de părete, deșteptătoare și cu pendul.

cei de aur și argint.
ochelari optici și
de helari de
Ratenow. —
parțile a tot felul
articuli în branșa
se efectuează
constanțiozitate și
prețuri moderate.

**Apa-
ducte.**

Cei ce doresc apă ducte ieftine să se adreseze la antepriza lui
Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.
cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țară. Telefon Nr. 779.
— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de
apă ducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi
școlare. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase
lucrarea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.
— angajează pe anul întreg pentru finerea în bună rânduială a caselor și pen
repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor
noul care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani. —

Fabricație de primul rang de
CHEAG pentru încheierea laptelui

Atențiune! Atențiune!

Folosiți numai astfel de cheag, care e făcut din rînză
de miel și vițel. Astfel de chiag e numai acela bun,
care reprezintă chipul (marca fabricației) de mai sus:

„HOLSATIA“

Întrebunțarea e atât de ușoară, încât oricine o poate
îndeplini.
În timp de 1—2 minute se încheagă laptele, care îl
închegăm cu chiag de mai sus.
Chiagul acesta se poate căpăta numai la pregătitorul:

Pálfi Márton
Fényes-Örményes. (Krassó-Szörény m.)
Singura vînzare în Ungaria și St. Balcanice.
Trimite preț-curente gratuit și franco ori și când se cere.
La comandare Vă rog provocativă la foaia aceasta.

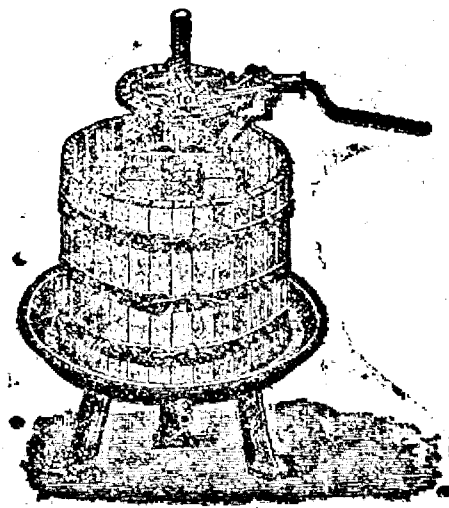
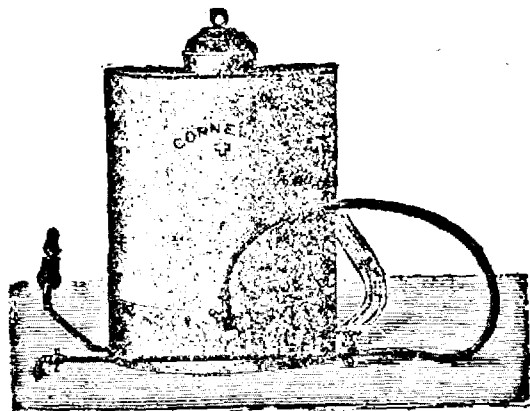
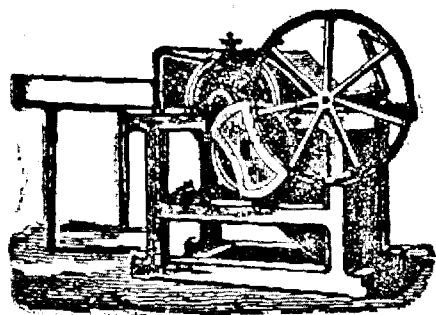
Frații Burza

Nr. telefonului 694.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Cluj, Piața Boros Béni-tér 1. Casa proprie.

recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme și mașini agricole**
cu prețurile cele mai moderate și cu platire în rate.

garnituri pentru trier și cu prospecte pentru mori servim bucuroși, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea con-
siliului mergem la fața locului pe spesele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. — Catalog trimitem gratuit.

Inginer

Eugen Tilea

birou tehnic

București, Calea Victoriei No 27.

EXECUTĂ:

Proiectarea și construirea de vile,
școli și ori-ce alte clădiri în stil
românesc și modern.

Construirea în beton armat.

Alimentări cu apă și canalizări de
orașe etc.

Construcțiuni de magazini de
cereale ș. a.

Eugen Lieblich

fotograf

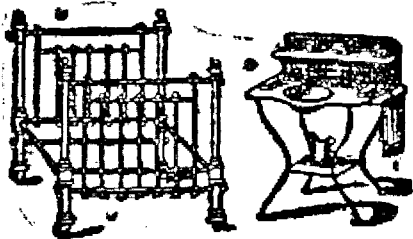
Sibiu—Nagyszeben—Hermanstadt
Erzsébet-u. No 56 (casa proprie).

== Execută toffelul de icoane artistice. ==

Platinatipie, icoane simple, mici și până la
mărime naturală. **Picturi renumite în
oleu** în toată mărimea, după orice fotografie mică.
Fotografierea copiilor executată
modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că
atelierul acesta în privința mărimii este primul. ==
Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate
fotografia chiar și pe timp ploios.

Prețuri moderate.

Cu deslușiri servesc.

Cataloge pentru mobile de fier și
aramă se trimit gratuit și p. franco.

furnisează mai ieftin fabrica lui

Hoffmann & Hicker

Budapesta, VII., Holló-utca No 3. Cataloge de impletituri și gar-
duri de sirmă trimite gratuit.

Cel mai ieftin loc de cumpărat

mobiliere p. cafenele, hoteluri și spitale.

Localitățile balneare — Felix

Pentru cura de vară și iarnă, lângă Oradea-Mare.

Deschise întreg anul. Cel mai bogat izvor cald în sulfuri, la
de 49 grade C. și cu o cantitate zilnică de 17 milioane

Contra bolilor de reumatism, podagră și ischi-
algii, contra asudării și contra boalalelor femeiești.

În 1909 au fost vindecați 9200 bolnavi. Localitățile balneare
din Felix, cele mai eficace dintre toate stațiunile de același

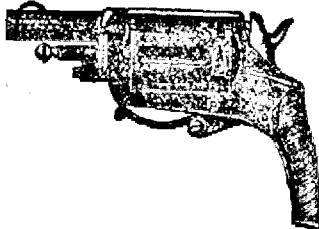
Băi de vană, și nisip etc., 250 camere, loc de întâlnire, sală de
lectură, restaurante excelente, taraf de țigani, Duminica muzică
joc de tenis, promenăzi frumoase, parc de 400 de holde cu
minunată de brazi: 16 trenuri de persoane circulă zilnic dela 1

Oficiu poștal, telegrafic și telefonic. Taxă de cură și p. nu
este. Prospecte trimite direcțiunea. (Felix — gyógyfürdő)

A. SZÁNTÓ

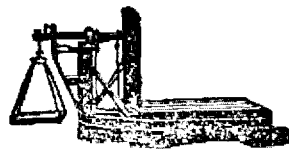
armurar, optician și
fabricant de cumpene

Besztercze, Strada Spitalului

Pregătește toffelul de arme, pistoale, revolvere, apoi cumpene
deci- și centimale după ultimul sistem de legalizare pelângă
țuri ieftine și execuție plăcută.

Primește deasemenea repararea, pre lângă garanție și pre
ieftine, a mașinelor de cusut- și de scris, a bicicletelor și
cumpenelor.

Țin în depozit toffelul de arme
revolvere, cumpene, greutăți ș. a.
permanență.

Fondat în anul 1882.

Telefon No. 688.

BRUCKNER LIPOT

tapețier, decorator și fabrică de mobile în

ARAD,

Andrássy-tér, tér palatul Neumann.

(Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu pregă-
tite, solide și de o execuție elegantă.

Pentru camere de dormit dela 190 florini.

NEUSCHLOSZ BUTOR Sufragerie (prințito-
dela 140 florini

Garniturul de salo-
dela 95 florini

Prețuri de cumpărare
:: convenabile ::

Se vind exclusiv MOBILE
din lemn tare și ves-

NEUSCHLOSZ

Furnisorul asociației
căilor ferate ungare.

Atelier de I-u raze

